

Pekka Ervast

RUUSU-RISTIN
SYNTYSANAT
SUOMESSA

RUUSU-RISTIN SYNTYSANAT
SUOMESSA

Alkusana

Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa -kirja käsittelee Pekka Ervastian Jyväskylän kesäkursseilla v. 1929 pitämät luennot, joissa hän kertoo omasta henkisestä tiestään, Vuorisaarnan käskyjen seuraamisestaan sekä 13. 10. 1896 kokemastaan henkisestä uudestisyntymisestä.

Kirjailija J. R. Hannula kirjoittaa esitellesään kirjaa Ruusu-Risti -lehdessä v. 1929: ”Tekijä asettaa oman mitä yksilöllisimmän kokemuksensa vaakakuppiin maailman ja kristikunnan epäilyksiä vastaan ja sitten kokemuseräisesti osoittaa, että tie Jeesus Kristuksen tietoiseen yhteyteen käy Jeesuksen käskyjen käytännöllisen noudattamisen kautta.” - Voimme sanoa kirjaa yleismaailmalliseksi. Se kuuluu kaikille totuutta etsiville ihmisille.

Kirja on näköispainos v. 1929 julkaistusta 1. painoksesta ja lähtee näin kuin suoraan Pekka Ervastian kädestä palvelemaan ihmisten henkistä kasvua.

Huhtikuussa 1987

Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

RUUSU-RISTIN SYNTYSANAT SUOMESSA

KESÄKURSSI-ESITELMIÄ. JYVÄSKYLÄSSÄ 1929

PITÄNYT

P E K K A ERVAST

Näköispainos I painoksesta
Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

Karisto Oy:n kirjapaino
Hämeenlinna 1987

Digitalisoitu näköispainos 2006

RUUSU-RISTIN
ELÄMÄNYMMÄRRYS

I.

TEOSOFIA

Olen ottanut muutamassa lyhyessä esitelmässä vastatakseni kysymykseen: mikä on Ruusu-Ristin elämänymmärrys?

Ruusu-Risti on totuudenetsijain seura. Kysymys Ruusu-Ristin elämänymmärryksestä on sentähden kysymys totuudesta, jota Ruusu-Risti on etsinyt ja jonka se mahdollisesti on löytänyt.

Koska taas kysymykseen, mikä on Ruusu-Ristin löytämä totuus, voidaan vastata kahdella tavalla, joko personattomasti, teoreettisesti, kuvaamalla parhaimman taitonsa mukaan sitä totuutta eli elämänymmärrystä, joka Ruusu-Ristillä on, taikka sitten personallisesti kuvaamalla jonkun totuudenetsijän etsintää ja hänen löytöjään, niin valitsen nyt teidän luvallanne jälkimäisen tavan, personallisen, joka mielestäni läheisemmin ja elävämmin kuvaa Ruusu-Ristin etsimää ja löytämää totuutta eli elämänymmär-

rystä. Vältämme ainakin liiallista teoretisointia, kun kerromme yksinomaan asioista, joidenka läpi totuudenetsijä on kulkenut, kun kerromme hänen löydöistään. Että kyseessä oleva totuudenetsijä sattuu olemaan se, joka tässä puhuu, on luonnollista, koska puhuja parhaiten, seikkaperäisimmin ja totuudenmukaisimmin saattaa kertoa omista kokemuksistaan ja vaiheistaan etsijänä.

Tahdon aluksi kuvata kohtausta, joka sattui minulle pienenä, yhdeksän tai kymmenen vuoden vanhana poikana ja jommoisen kohtauksen arvelen sattuneen monenkin elämässä. Kohtaus, itsessään mitätön, jätti minuun kokolailla, jollen sanoisi hyvän, ainakin painavan ja kestäväen vaikutuksen, niin että sitä monta kertaa jälkeinpäin muistelin ja mietin.

Olin, kuten sanottu, kymmenennellä ikävuo-
dellani, kun muuan leikkitoveri, joka oli neljä vuotta vanhempi ja siis siinä iässä, jolloin uskonnollinen tunne alkaa jonkunverran herätä, eräänä sunnuntaipäivänä sanoi minulle: „Lähdeppä kanssani vapaakirkolliseen kokoukseen.” Minä vähän ihmettelin, mutta en pannut vastaan, vaan sanoin: „Mennään vain.” Ja niin

olimme läsnä kokouksessa, joka pidettiin Helsingissä Alliansi-talolla. Oli paljon väkeä ja ehkä useampiakin puhujia, en muista varmaan, mutta lopulla esiintyi herra, joka epäilemättä puhui sangen kauniisti ja vaikuttavasti, vaikka olin liian pieni osatakseni kiinnittää huomiota hänen sanojensa sisältöön. Koko tapahtumasta jäi vain mieleeni seuraava kohtaus: Kun puhuja oli lopettanut saarnansa, seurasi uusi vaihe ohjelmassa. Ihmiset tulivat ylös lavalle toinen toisensa perästä ja alkoivat rukoilla tai tunnustaa jotain. Sitten saarnaaja lähti kiertämään salia. Hän oli laiha, pitkäkö mies, silmät kokolailla ystävällisen näköiset, ja hän tuli lopulta meidänkin, tuon toverini ja minun luoksemme. Hän katsoi minuun pitkään ja sanoi: „Tahtooko tämäkin pieni poika tulla Jeesuksen luo?”

Minä suorastaan tärähdin sisässäni, en tiedä pelostako vai mistä, mutta kun katselin tuota miestä, hän teki minuun, lapseen, sanomattoman oudon vaikutuksen. Hän teki sen vaikutuksen, että koko tämä uskonto, koko tämä hartaus, koko tämä rukoileminen oli sanomattoman tympäisevää, mautonta, äitelää. Minä voin

sisässäni pahoin, ja hänen sanansa „vill du komma till Jesus?” vaikuttivat minuun niin — kuinka sanoisin? — ällöttävästi, että minä vähän tuijotettuani häneen lyhyesti vastasin: „En.” — „Eikö?” hän sanoi, hämmästyen silminnähtävästi : „etkö sinä tahdo tulla Jeesuksen luo?” — „En”, vastasin. Nyt olin pelästynyt ja tunsin koko sieluni voimalla, etten osannut mennä noin rukoilemaan, en osannut mitään tunnustaa, en ikinä tahtonut sillä tavalla mennä Jeesuksen luo. Tietysti hyväntahtoinen saarnamies sekä surullisena että pettyneenä poistui. Mutta minä sanoin toverilleni: „Lähdetään kotiin”, ja toveri tuli heti kanssani pois.

Ei kohtausta ollut tämän pitempi, mutta aina kun se muistui mieleeni, ajattelin, että olisi kauheata, jos minun pitäisi tulla „tuommoiseksi”. Mikä tuo tuommainen sitten oli, sitä tuskin osasin itselleni selittää.

Äitini, joka oli kuollut, oli opettanut minulle pienestä pitäen, että jumalallinen elämä oli kaikkialla luonnossa ja että Jumala oli kaikessa, mikä oli kaunista ja oikeata. „Näetkö kuinka kaunista kaikki on”, hän sanoi minulle, kun kävelimme yhdessä metsissä ja niityillä. „Ju-

mala on luonut nämä ihanat kukat. Ja katsele metsää ja taivasta!” Äiti oli opettanut minut jonkunlaiseksi panteistiksi, ja hän oli teroittanut mieleeni, että minun piti olla kiltti ja hyvä — ei koskaan julma eikä paha tai tottelematon. Siitä Jumala piti, hän sanoi. Mistään muusta Jumala ei pitänyt. Saduilla ja esimerkeillä hän kuvasi kiltteyttä ja hyvyttä, ja minä käsitin hänen opetuksensa sillä raikkaalla tavalla, jolla lapsi yleensä käsittää näitä asioita, niin että kun meillä äidin kuoleman jälkeen oli hoitajatar, joka uskonnollisessa hartaudessaan välttämättä tahtoi, että me lapset istuisimme sunnuntaisin kuuntelemassa mitä hirmuisinta postillanlukua, minä kapinoin hengessäni ja ajattelin, että ei ole mahdollista, että Jumala olisi näin julma ja paha. Mitä se on, että istumme tässä kuin kynttilät ja kuuntelemme saarnaa, jota emme ollenkaan ymmärrä ? Tämähän oli aivan samaa kuin Alliansi-talon jumalanpalvelus, ja minä ihmettelin, että uskovaiset ihmiset saattoivat olla niin hirveitä.

Tietysti en saattanut itse koskaan tulla tunteelliseksi uskonnollisessa merkityksessä. En koskaan tuntenut vetäymystä uskonnolliseen

hartauteen, joka osoittautuu pitkissä rukouksissa ja synkässä ulkomuodossa ja kieltäytymisessä leikistä, naurusta ja ilosta. Silti en epäillyt uskonnollisia opetuksia ja oppeja, vaan koulu käydessäni luonnollisesti ajattelin, että asiat olivat niin kuin opettajat selittivät. Kertomukset maailman luomisesta, ihmiskunnan lankeemuksesta ja lunastuksesta Jeesus Kristuksen kautta menivät ikäänkuin toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos, eivätkä sinään vaikuttaneet millään tavalla järkyttävästi. Minä kyllä niihin „uskoin”, koska niin väitettiin olevan, mutta en niitä asioita liioin ajatellut.

Vasta myöhemmin, nuorukaiseksi tultuani, kun rupesin itse ajattelemaan, selvisi minulle suureksi hämmästyksekseni, että tuota uskontoa, tuota maailmanselitystä, jota meille pienestä pitäen oli koulussa opetettu, täydellä syyllä saattoi epäillä. Varhempana kouluaikana kun vanhemmat ihmiset kysyivät, miksikä aion „tulla” elämässä, olin huolettomana vastannut „kirjailijaksi”, mutta nyt nuorukaisena en osannut enää antaa reipasta ja iloista vastausta, sillä mielessäni ajattelin tällä tavalla: Mitä on olla kirjailija, kirjoittaa satuja ja kertomuksia

ja vaikkapa runojakin? Mitä se oikeastaan on? Onko silloin elämälläni ollut mitään merkitystä? Eikö elämällä voisi olla korkeampi tarkoitus, jota minä ihmisenä koettaisin täyttää?

Käännyin hengessäni sen uskonnollisen maailmankatsomuksen puoleen, jota minulle oli opetettu, ja tuo maailmankatsomus sanoi minulle: „Sinä elät sitä varten, että saisit kuoltuasi joko iankaikkisen elämän tai ikuisen kadotuksen. Jotta saisit iankaikkisen elämän tulee sinun uskoa Jumalan armoon Vapahtajassa.”

Järkeni nousi heti vastarintaan. Kuinka, se huudahti, voisinko minä inhimillisenä olentona olla luotu sitä varten, että mahdollisesti joutuisin iankaikkiseen kadotukseen? Voisinko minä olla luotu sitä varten, että kuoltuani joutuisin ikuisen piinaan? Sitäkö varten minä olisin luotu? Silloinhan Luoja, silloinhan se Jumala, joka on minun olemassaoloni alkuperäinen syy, olisi paholainen! Hänhän olisi julmempi kuin mitä me ihmiset olemme. Minä en koskaan loisi toista olentoa sitä varten, että hän ikuisesti kärsisi. Jumala on näin ollen hirviö, enkä ikinä usko semmoiseen Jumalaan! Kun näitä ajattelin, muistui mieleeni äitini opettama

panteistinen jumalkäsite, mutta sen kouluopinnot olivat tuominneet pakanalliseksi ja ei-kristilliseksi. Semmoista hyvää Jumalaa ei ollut. Oli vain Jehovah — paha ilkiö. Tai toisin sanoen: kaikki perustui paljaaseen uskoon! Ja minä tunsin, etten uskonut enkä tahtonut uskoa koston ja „rangaistuksen” julmaan Jumalaan. Sentähden heitin Jumalan menemään. En ajattellut häntä. En uskonut häneen.

Jouduin hetkeksi materialismin pyörteeseen ja ajattelin: ei itse asiassa ole mitään Jumalaa. Luin materialistista kirjallisuutta ja tunsin aivan kuin vapautuvani. Tunsin itseni iloiseksi siitä, ettei ollut olemassa mitään „korkeampaa olentoa”, joka voisi ihmistä piinata. Olin ihmisenä vapaa ja itsenäinen. Elin tämän elämän — sitten kuolin ja haihduin olemattomiin. Niinkuin puu kaatui metsässä, niin ihminenkin kuoli eikä hänestä ollut mitään jälellä. Oi, miten vapauttavaa ja suurta! Ei tarvinnut uskoa mihinkään.

Lähdin kävelemään Helsingin katuja ja kuis-kasin itselleni: olen vapaa. Jos te kaikki muutkin tietäisitte, kuinka vapaa minä olen. Ei ihmisellä tarvitse olla mitään pelkoa, ei mitään

uskoa. Hän elää täällä elämässä onnellisena ja sitten hän kuolee pois. Mitään synkistyttävää tarkoitusta ei ole.

Mutta materialistinen puuska ei kestänyt kauvan. Kerran alkuun päästyään ajatukseni askarteli yhtämittaa. Sisässäni soi kummallinen ääni, joka lakkaamatta toisti: Mutta täytyyhän olemassaololla olla jokin tarkoitus. Ei materialismi kykene selittämään asioita. Jotkut atoomit ovat sattumalta törmänneet yhteen — niitä se on? Ja vaikka tuommoisesta yhteen-törmäyksestä olisikin syntynyt hyvin järjestetty aineellinen maailma — mitä siitä? Materialismi saattaa ehkä tässä kohden olla oikeassa, mutta materialismilta jää ikuisesti selittämättä, mitenkä tajunta olisi noista pyörivistä ja tanssivista atoomeista syntynyt. Mistä tajunta on tullut? Tajuntahan ei ole ainetta. Tajunta on aineen vastakohta. Tajunta, sehän olen minä, joka kärsin ja iloitsen, joka kysyn ja pyydän vastausta kysymyksiin. Mikä on tämä tajunta? Mikään materialistinen kirja ei sitä ratkaise. Mikä on se tajunta, joka punnitsee hyvän ja pahan ja antaa enemmän arvoa hyvälle kuin pahalle, nimittäen toista

tekoa pahaksi, toista hyväksi? Mikä on se siveellinen vaatimus ja varmuus ihmisen sisällä, joka sanoo hänelle: sinun ei pidä tehdä pahaa. Sinun ei pidä varastaa, sinun ei pidä valehdella, sinun ei pidä murhata. Mikä se on tämä ihmeellinen ääni ihmisessä, joka sanoo hänelle: sinun pitää olla kunnan ihminen? Ei mikään atoomien pyörretanssi voi sitä selittää. Lakisiteisessä maailmankaikkeudessa pitäisi kaiken olla itsestään selvää. Jos tajunta olisi syntynyt aineesta, silloin tajunta olisi aineellisuuden määräämä, sen hallitsema. Silloin tajunta vaistomaisesti tottelisi aineellisuuden lakeja, silloin ei tajunta voisi kysyä hyvää tai pahaa. Ei se osaisi mitään punnita. Se olisi ainoastaan tajuntapuoli tuosta atoomipyörteiden leikistä. Mutta nythän tajunta tuntee olevansa ihan toista kuin aine. Se tuntee olevansa aineen yläpuolella ja aineesta riippumaton, se tuntee osaavansa ainetta arvostella ja aineellisia ilmiöitä tutkia ja punnita, vieläpä siveellisyydenkin vaa'alla. Aine on silminnähtävästi tajunnan palvelija ja aineellisella olemassaololla täytyy tajunnan kannalta olla jokin tarkoitus. Tämä kaikki kuvastui selvästi mieleeni. Tar-

koitus täytyi sittenkin olla tällä elämällä. Jos nyt kirkko vastasi kysymykseeni: tämän elämän tarkoitus on, että *uskoisit*, jotta olisit autuas kuoleman jälkeen, — niin minä kysyin heti vastaan: mitä minun sitten pitää *tehdä* tässä elämässä? Jos usko on kaikki kaikessa, miksi olemassaolo tässä maailmassa on riippuvainen teoista? En täällä tule toimeen paljaalla uskolla, täytyyhän joka ihmisen tehdä jotakin — tehdä ainakin työtä sen verran, että „hengissä pysyy”. Kun kysyin papeilta, mitä minun on tekeminen ja mitä varten olin olemassa, niin he hämmästyivät eivätkä osanneet mitään vastata. Heillä ei ollut mitään vastausta, sillä kysymykseni oli heistä luonnoton. He olivat aina eläneet mukana elämässä vaivaamatta päätään turhilla ajatuksilla. He olivat „uskoneet lapsellisesti”. Eivät he olleet rakentaneet elämäänsä minkään yliluonnollisen ohjelman mukaan, eivät he olleet pyrkineet muihin kuin maallisiin tarkoituksiin, eivät he ymmärtäneet muuta siveellistä päämaalia kuin sen ihmemuutoksen, joka Jumalan armosta tapahtui uskovaiselle, kun hänelle annettiin taivaan siivet viimeisenä tuomiopäivänä.

Täten riistettiin minun silmissäni merkitys elävältä elämältä, olemassaolosta tehtiin kuolemantakainen haaveilu, ja jos mikään, oli tällainen menettely mielestäni julkeata Jumalanpilkkua. Olihan koko suuri maailmankaikkeus lakisiteinen, tarkoituksenmukainen ja erinomaisen hyvin järjestetty. Miksi siis ihmisen elämä yksin olisi vailla tarkoitusta?

Silloin tuli tielleni teosofia. Tämä tapahtui viime vuosisadalla 90-luvun alussa. Teosofinen maailmankatsomus avasi heti niin laajoja ja suurenmoisia näköaloja, että järkeni riemastui ja ajatukseni pyrähti lentoon. Nyt sain katsella olemassaolon kauneutta, nyt sain punnita ja tuumata ja mietiskellä, nyt sain pohtia suuria, ihmeellisiä elämän kysymyksiä auttajan avulla, auttajan, joka opetti kysymyksiä asettamaan ja samalla niihin vastasi.

Tämä teosofinen maailmankatsomus avasi silmäni näkemään — ei ainoastaan omaa kristillistä uskontoa uudella tavalla, vaan myöskin huomaamaan ja näkemään, että maailmassa on ja aina oli ollut paljon uskontoja ja elämänymmärryksiä. Olihan meille koulussa opetettu vanhoista uskonnoista ja nykyaikaisista paka-

nallisista ja puolikristillisistä uskonnoista, mutta se oli aina tapahtunut ylpeässä ja itse-rakkaassa „kristillisessä” hengessä, joka surkutteli „pakanain” tietämättömyyttä ja heidän etäisyyttään „totisesta Jumalasta”. Olin sentähden toverieni tavalla sivuuttanut mielessäni kaikki nuo tarpeettomat ja ikävät tiedot toisista uskonnoista, maailmankatsomuksista ja lahkoista ja ajattelin, niinkuin opetettiin, että uskonnollinen elämä — varsinkin ennen Kristusta — oli ollut uskomattoman tyhjänpäiväistä, pintapuolista ja hengetöntä. Nyt teosofia avasi silmäni näkemään, että maailman uskonnot, joita oli ollut olemassa niin kauan kuin saatoimme historiallisesti mennä ajassa taaksepäin, olivat kaikki olleet suuria ja ihmeellisiä, koska kaikki olivat pohtineet ja selitelleet juuri niitä samoja kysymyksiä, joita selitettiin ja pohdittiin meidän kirkonuskossamme. Kaikissa uskonnoissa oli tehty eroa hyvän ja pahan välillä ja mikä oli hämmästyttävää, kaikissa oli myöskin puhuttu ihmisen kuolemanjälkeisestä elämästä ja siitä pelastuksesta, joka ihmiselle oli välttämätön ja joka hänelle tarjoutui jumalanpelon, siveellisen elämän, uskonnollisten muotomenojen y.m. avulla.

En ihmetellyt, että oppineet tutustuessaan maapallon toisiin uskontoihin, alussa olivat ajatelleet: kaikki nämä uskonnolliset maailman-selitykset ovat paljaita lastenkamarisatuja, niin kristinusko kuin kaikki muutkin! Ne ovat alkuperäisten ja tietämättömäin ihmisten vilpittämiä yrityksiä selittää elämän moninaisia ilmiöitä. En sitä ihmetellyt, mutta samalla minulle selvisi, niinkuin teosofia opetti, että meidän oli kiinnitettävä pääasiallinen huomio siihen puoleen asiasta, että kaikki uskonnot puhuivat ihmiselämästä samalla tavalla, yhtä rohkaisevasti, yhtä nuhtelevasti, yhtä avartavasti. Ei yhdessäkään uskonnossa opetettu, että ihmisen piti rakastaa pahaa tai heittäytyä syntiin ja elää itsekästä elämää. Ei suinkaan! Kaikissa uskonnoissa teroitettiin päinvastoin, että ihmisen tuli olla kunnan ihminen. Hänen piti olla pahaa tekemättä. Hän ei saanut varastaa, ei valehdella, ei tehdä sukupuolirikoksia. Hänen täytyi olla niin hyvä ja siveellinen kuin mahdollista. Kaikki uskonnot sanoivat: ainoastaan silloin, kun ihminen on elämässään mallikelpoinen, valmistaa hän itselleen onnellisen olotilan kuoleman jälkeen.

Tämä yleinen pakanamaailman usko tuntui minusta heti paljon järkevämmältä kuin kristillisen kirkon opettama usko, ja vasta kun tarkemmin ajattelin kristinuskoa ja pikkuisen tutkin raamattua huomasin, että samaan oikeastaan kristinuskossakin tähdättiin: eihän kirkkokaan käytännössä riistänyt arvoa siveelliseltä elämältä, vaikka teologiset saivartelut kammoivat ihmisen „omia” pyrkimyksiä. Ja raamattu opetti puolestaan selvin sanoin, että ihmisen piti „noudattaa käskyjä” tullakseen autuaaksi, jopa Jeesuksen omilla sanoilla „olla täydellinen, niinkuin taivaallinen Isä on täydellinen”. Oi, minä ajattelin, kaikki uskonnot ovat siis opettaneet tässä suhteessa samaa.

Kun sitten teosofian avulla tutkin eteenpäin, huomasin, että Indian suuret pakanalliset uskonnot olivat olleet selvillä siitä luonnossa vallitsevasta kehityksen laista, josta vasta meidän aikamme tiede Darwinin y.m. tutkimusten kautta oli päässyt perille. Viime vuosisadan materialistisessa maailmankatsomuksessa puhuttiin yhtämittaa ihmisen kehityksestä. Kristillinen kirkonoppi yksin vastusti tai vaikeeni. Olihan se aikaisemmin polttanut ja hirt-

tänyt ne ihmiset, jotka rupesivat vapaampia ajatuksia esittämään. Mutta varsinkin buddhanoppi ja vanha hindulainen uskonto teroittivat nimenomaan, että ihminen saattoi kehittyä. Ei hän ollut kertakaikkiaan valmis olento, tuomittu aina pysymään semmoisena kuin hän oli luonnostaan synnyttyään, vaan kehittyvänä olentona hän saattoi tulla paremmaksi ja todella oppia noudattamaan uskontojen siveellisiä käskyjä, — jotka muuten olisivatkin olleet tuulesta temmattuja.

Suurissa uskonnoissa vielä selitettiin, mitenkä tämä ihmisen kehitys tapahtui. Selitettiin nimenomaan, että ihminen oli ruumiiseen puettu sieluolento, joka kuollessaan pois tästä maailmasta jätti ruumiinsa viettääkseen jonkun aikaa näkymättömässä henkimaailmassa, mutta sitten syntyi tähän näkyväiseen maailmaan uudestaan pukeutuen uuteen ruumiiseen. Ihminen oli n.s. jälleensyntyvä olento. Hänen ikäinen kohtalonsa ei siis tullut ratkaistuksi yhdessä elämässä kuoleman kautta, vaan jälleensyntyvänä olentona hän kävi ikäänkuin elämän koulua, saaden tulla tänne takaisin jatkamaan siitä, mihin hän lopetti, ja taas pyrkimään eteenpäin.

Kun ajattelin ihmiskunnan historiaa, olin yhtä mieltä oppineitten kanssa, jotka sanoivat: „katsokaa, kuinka pitkälle ihmiskunta on kehittynyt. Verratkaa eurooppalaisia sivistyskansoja hottentotteihin, bushmanneihin, dravidoihin y.m. alkuperäisiin villikansoihin. Valitkaa sitten vielä eurooppalaisten joukosta suuria neroja, filosofeja, kuninkaita, sotapäälliköitä, runoilijoita, taiteilijoita ja verratkaa niitä primitiivisiin ihmisiin. Eikö kehitys ole silmiinpistävä? Eikö ero ole niin suuri, että meidän täytyy tunnustaa: paljon on luonto tehnyt työtä, ennenkuin se synnytti Spinozan, Napoleonin, Shakespearen, Beethovenin.” Tässä kohden olin yhtä mieltä materialististenkin tiedemiesten kanssa, mutta hengessäni vielä lisäsin: kehityksen probleemi oli järjestyksen ja oikeuden mukaisesti ratkaistu, kun otti huomioon Buddhan tavalla jälleensyntymisen, kun ajatteli, että ihminen kävi koulua täällä ja elämä elämän perästä edistyi ja kehittyi.

Jälleensyntymisajatus avasi todella ihmeellisiä näköaloja ja käsikädessä sen kanssa kulki toinen oppi, oppi karmasta, joka sanoi: kaikki on oikeuden mukaisesti järjestetty. Ei koskaan

mitään vääryyttä tapahdu. Ihminen niittää mitä hän on kylvänyt. Kun ihminen yhdessä elämässä ponnistaa ja tekee työtä, eivät hänen ponnistuksensa mene hukkaan, vaan kantavat hedelmiä seuraavassa elämässä. Eivät ihmisen kärsimyksenkään ole muuta kuin karmaa, s.o. seurausta menneistä synneistä ja erehdyksistä. Mikä vapauttava ajatus! Mikä suurenmoinen ajatus! Nyt tunsin olevani uudella tavalla pelastunut. Niin, minä ajattelin, kaikki on oikeudenmukaista ja järjestettyä. Ei tarvitse enää itkeä turhia kyyneleitä ajatellessaan toisten ja omia kärsimyksiä. Eivät mitkään tuskat ole toivottomat, sillä kaikki kärsimys on salapukuista siunausta, se on meidän tilaisuutemme maksaa vanhoja velkoja.

Karma, jota Buddha opetti, oli valoa idästä länsimaittemme pimeyteen.

Kun tämän oivalsin, kysyin hämmästyneenä: kuinka on mahdollista, että nämä opit jälleensyntymisestä ja karmasta eivät ole kristinuskossa? Jos kristinuskko on toisten uskontojen veroinen, jos se, niinkuin teosofia väittää, on kasvanut sisaroksana samasta rungosta kuin kaikki muutkin uskonnot, niin miksikä se yksin ei ole puhunut jälleensyntymisestä?

Vai oliko se puhunut? Luin teosofisista kirjoista, että kristinuskossakin oli alkuaan opetettu jälleensyntymisestä. Uudessa Testamentissa Jeesus sanoillaan ja vertauksillaan selvästi viittasi jälleensyntymiseen. Jeesus kysyi esim. opetuslapsiltaan: „Kenen ihmiset sanovat minun olevan?” ja opetuslapset vastasivat: „Toiset sanovat, että sinä olet Johannes Kastaja, toiset taas, että sinä olet Elias tai joku muu profeetoista.” Juutalaiset otaksuivat siis, että Jeesus oli jälleensyntynyt Elias tai joku toinen profeetta. Jeesus taas sanoi, ettei hän ole mikään noista profeetoista. „Elias on jo tullut”, hän sanoi, ja myöhemmin opetuslapset saivat tietää, että Elias oli tullut Johannes Kastajana. Tässä raamatun paikassa puhuttiin siis selvästi jälleensyntymisestä. Teosofisista tutkimuksista selvisi minulle niinkään, että jälleensyntyminen oli yleisenä oppina kristinuskon alkuaikoina n.s. gnostilaisissa piireissä. Ja minulla oli muutenkin vallan nurinkurinen käsitys kristinuskon alkuaajoista. Olin kouluopetuksen nojalla kasvanut siihen luuloon, että kristillinen — alussa katolinen — kirkko perinätisti syntyi ensimmäisenä Helluntaina ja oli

siitä lähtien polveutunut suoraan meidän päiviimme saakka. Ei ollut tietääkseni koskaan ollut muuta tunnustettua kirkkoa kuin se, joka nyt oli olemassa. Mutta nyt osoittivat sensijaan tarkat historialliset tutkimukset, että kristikunnan alkuaikoina vallitsi mitä suurinta vaihtelua ja taistelua opissa ja elämässä. Oli lukuisia seurakuntia eli pikku kirkkoja pitkin silloista tunnettua maailmaa. Niillä oli kullakin oma kristinuskonsa, ja ne saattoivat poiketa suurestikin opinkappaleissaan toisista kirkkokunnista, tuomita toisiaan ja vakuuttaa, että heillä yksin oli oikea kristinuskko. Vasta lopulta saavutti Rooman seurakunta suurimman vallan.

Kaikesta tästä hämmästyin vielä enemmän pohtiessani sitä tosiseikkaa, että kristityt papit ja piispat, jotka silloin tällöin kokoontuivat kirkolliskokouksiin, noissa kokouksissaan määrittelivät, mitä piti ja mitä ei saanut uskoa, ja että he siis vähitellen laativat sen opinkappalejärjestelmän, jota nyt pidettiin kristinuskona. Kristillinen maailmankatsomus oli keskiajan tietämättömien ja uskonkiihkoisten kirkonmiesten työtä. Ei ollut ihmettä, että he erääs-

sä kirkolliskokouksessaan (Konstantinopolissa 553) tuomitsivat jälleensyntymisopinkin vääräksi. Papit ja piispat, jotka olivat saavuttaneet vallan ja auktoriteetin, päättivät, että jälleensyntymistä ei saa olla ja siihen ei saa uskoa.

Tarvitsinko parempaa todistusta siitä, että jälleensyntymistä oli alkuaan opetettu kristillisissä ei-agnostilaisissakin piireissä? Alkuseurakunnissa sitä oli opetettu esoteerisena oppina. Siitä ei puhuttu julkisesti sentähden, että koko maailma oikeastaan uskoi jonkinlaiseen jälleensyntymiseen. Koko kreikkalainen ja indialainen maailma uskoi siihen. Juutalaisten kesken monet siihen uskoivat. Mutta koska käsitykset jälleensyntymisestä olivat sangen puutteellisia ja erehdyttäviä, niin kristityt, jotka Mestariltaan olivat saaneet oikean niin sanoaksemme traditsionin jälleensyntymisen tosiasiasta, opettivat sitä omalla pätevällä tavallaan. He eivät sitä julkisesti opettaneet siitä yksinkertaisesta syystä, että jokapäiväiset ihmiset eivät olleet tottuneet filosofisesti ajattelemaan, ja jälleensyntymisopin oikea ymmärtäminen vaati nimenomaista filosofista valmis-

telua. Alkuaikoina kristityt katekumeenit eli uskonkokelaat. koulutettiin sekä älyllisesti että siveellisesti. Ken ei ollut selvillä ihmisen kaksinaisesta minästä, hän ei ymmärtänyt jälleensyntymisen mysteriota.

Jälleensyntyminen ja karma, jota kaikki uskonnot, kristinusko siihen luettuna, olivat opettaneet, alkoi minusta tuntua ei ainoastaan järkevältä, vaan myöskin luotettavalta opilta ja ennen pitkää huomasin ajattelevani: tässä valossa on elämää todellakin katsottava!

Mutta en pysähtynyt tähän. Ei tämä oppi minua vielä täysin tyydyttänyt. Ei sekään ratkaissut nykyhetken elävää probleemia. Tai ratkaisihan se, — mutta samalla passiivisella tavalla kuin entinenkin usko: elämä on vain eletävä, se on oma koulunsa, vaikka kehitys on hidas.

Niin, kehitys on hidas, siinäpä se. Ylen hitaasti ihmiset kulkevat eteenpäin sitä täydellisyyttä kohti, jota kaikissa uskonnoissa kuvataan. Lohdutukseksiko siis tuota täydellisyyttä on kuvattu? Mutta mitä varten sitten kehoitetaan siihen pyrkimään? Mikähän tässä on takana? Olenko tuomittu elämään tässä elä-

mässä rauhallisesti mukana? Vai onko tilaisuutta ja mahdollisuutta nopeampaan kehitykseen? Ihmiskunta edistyy sangen hitaasti vuosituhansien vierissä. Mutta ehkei jokainen ihmiskunnan yksilö ole tuomittu kulkemaan yhtä hitaasti kuin suuri ihmiskunta? Tämä oli minulle tärkeä kysymys ja siihen teosofia myöskin vastasi.

Madame Blavatsky vastasi kysymykseen tällä tavalla: ihminen yksilönä voi nopeammin kehittyä. Hänen ei tarvitse kulkea suuren joukon mukana, — yksilönä hän voi kehittyä vaikka kuinka nopeasti. Ja minä kysyin heti: millä perusteella? Minkä nojalla? Mitä edellytyksiä hänellä siihen on? Ja Madame Blavatsky, teosofisen liikkeen alkuunpanija, teosofisen sanoman julistaja, vastasi: ihmiskunnan takana on suurempi yhteistajunta, jota nimitetään erilaisilla nimillä. Sitä nimitetään milloin Jumalaksi, milloin Maailman Sieluksi, Alajaksi, milloin Logokseksi, Jumalan Pojaksi tai Kristukseksi. Kosmillinen Kristus on ihmiskunnan takana. Tämä on henkinen tajunta kaikkien yksilöiden yhteishengessä. Tämä henkitajunta eli Kristus se se on kaikkien uskontojen takana,

se se on niiden yhteisenä runkona. Eivät uskonnot sattumalta opeta samanlaisia asioita. Ei Jumala ole ikäänkuin eri aikoina opettanut totuutta eri tavalla, sillä ei ole olemassa, sanoi Madame Blavatsky, muuta kuin yksi ainoa totuus. Ei ole olemassa muuta kuin yksi ainoa uskonto: viisaususkonto. Sama totuus, sama uskonto on elänyt aikojen alusta lähtien. Sama jumalallinen Kristus-tajunta on aina ollut ihmiskunnan takana ja pyrkinyt yhtä mittaa lähemmäs ja lähemmäs ihmiskuntaa. Sentähden ovat kaikki uskonnot opettaneet ytimeltään samaa.

Tämä henkitajunta, joka aina on ollut ja yhä on ihmiskunnan sisimpänä omanatuntona, tämä mystillinen Kristus on ihmiskunnan Vapahtaja. Tämä se on jokaisen yksilön Vapahtaja, sillä ihmisen kehitys ja ihmisen täydelliseksi tuleminen on siinä, että hän yhtyy hengessään siihen suureen tajuntaan, joka on Jumalana meidän kaikkien sisäisessä taivaassamme. Silloin hän tulee osalliseksi iankaikkisesta ja äärettömästä yhteiselämästä, ja silloin jumalallinen yhteistajunta nostaa hänet aste asteelta ylöspäin, puhdistaen, kehittäen, henkevöittäen.

Ei hän siis omin personallisia voimin yksin nouse ylöspäin, vaan Kristus-tajunta, joka on täydellinen ja joka siis sisästä „pesee hänet puhtaaksi synnistä”, se se kehittää ja henkevoittää häntä. Kysymys on vain siitä, että ihminen yhtyisi tähän Kristus-tajuntaan, jossa hän itse asiassa tietämättäänkin „on, liikkuu ja elää” käyttäükseni Paavalin sanoja. Tullessaan siitä tietoiseksi ihminen ottaa Vapahtajan vastaan omaan henkeensä. On kuin Jumala hänessä syntyisi. Hän tulee Jumalan Pojaksi, ja nyt hänen on verrattain helppo kasvaa ja edistyä hyvässä, luopua itsekkyydestä ja kaikesta pahasta. Hän on todella „lunastettu” olento. Hänet on kiskottu irti pahan käsistä ja hän saa nyt antautua hyvälle, edeten vuosi vuodelta totuuden tiedossa, kauneudessa ja hyvydessä.

Näin opetti teosofia, ja minä tunsin, että tämä ratkaisi suurenmoisella tavalla elämän kysymyksen. Nyt elämällä oli tarkoitus: meidän piti kehittyä täydellisiksi ja toteuttaa oma jumalankuvamme, eikä tämä päämäärä siirtynyt niin kauas, ettei kannattanut siihen pyrkiä, vaan se tuli ihanteena tavallaan hyvin lähelle

meitä. Se tuli maanivana ja kehottavana: etkö tahdo että elämäsi olisi täynnä sisältöä, etkö tahdo mennä eteenpäin, puhdistua, henkevoityä, jotta voisit toisia auttaa?

Niin tuo sanoma vaikutti, ja kun todella tulin tähän kohtaan ja ymmärsin, että elämän tarkoitus oli koko voimallaan kulkea eteenpäin täydellisyyden ihannetta kohti, silloin nousi uusi kysymys eteeni.

Täydellisyyden ihanne on niin korkealla ja niin etäällä, että jos minun täytyy ottaa kaikenlaisia harha-askeleita sinne ja tänne, ennenkuin löydän suoran tien ihannetta kohti, niin tämä on hieman toivotonta. Eikö siis ole olemassa mitään tunnettua ja ennen käytyä tietä tuota ihannetta kohti? Eikö ole olemassa mitään neuvoja, millä tavalla olisi kuljettava täydellisyyteen päin?

Olin löytänyt Kristuksen suuressa kosmisessa merkityksessä. Olin ymmärtänyt, että kosminen Kristus on mystillisenä vapahtajana ihmisyksilöiden sisällä. Olin ymmärtänyt, että me ihmiset voimme apostolin tavalla tulla tietoisiksi Kristuksesta sisässämme ja siten yhtyä kosmilliseen, suureen Kristustajuntaan,

mutta oliko kaikki jätettävä tuon sisäisen Kristuksen varaan, oliko minun kulkuni oleva ainaista turvautumista omantunnon sisäiseen inspiratsiooniin, oliko minun ainoastaan uskottava, että Kristus sisäissäni joka kohdassa neuvoo, miten on tehtävä, vai oliko annettu joitain varmoja neuvoja vaellukselle, oliko asetettu käteen totuuden mittapuu, jolla saattoi arvoitella omia inspiratsionejaan?

Tämä oli se kysymys, joka tuli eteeni ja joka siis otetaan huomenna puheeksi.

II.

RUUSU-RISTI

Suurenmoinen näköala avautui minulle totuudenetsijänä, kun edes jonkun verran ymmärsin kosmillisen Kristuksen, Logoksen, Jumalan Pojan salaisuutta. Kosmillinen Kristus oli henkisenä yhteistajuntana, kaiken inhimillisen henkisen elämän taustana, kosmillinen Kristus oli ihmiskunnan suurten, henkisten liittojen, uskontojen ja maailmankatsomusten tieto- ja inspirationslähteenä. Ihmiskunta ei ollut orpo, yksin hyljätty kehityksen erämaata vaeltamaan, vaan sillä oli ihmeellinen auttaja takanaan, auttaja, joka asui sen omassa tajunnassa, sen oman inhimillisen tajunnan syvimässä ja korkeimmassa taivaassa.

Kun tämä näköala minulle avautui, olin samalla ymmärtävinäni, mitä uskonnot olivat tavoitelleet puhuessaan Jumalasta, puhuessaan useinkin personallisesta Jumalasta. Mutta kysyessäni itseltäni, oliko tämä kosmillinen Kristus, tämä ihmiskuntamme sisässä elävä

yhteinen minätajunta, sama kuin personallinen Jumala, sain vastaukseksi: ei, ei se ollut personallinen Jumala, ei ainakaan personallinen Jumala vanhassa, jokapäiväisessä merkityksessä, ei mikään luoja, joka katseli maailmaa ylhäältä, ei mikään hallitsija, joka oman miensä mukaan hallitessaan hiomiansa olentoja piteli ihmisiä kuin nappuloita elämän suuressa pelissä, ei mikään pilvissä istuva Isä, joka huolehti luomistaan ihmisistä maallisen isän tavalla, — vaan kaikkea käsittävä, kaikkialle tunkeutuva järki ja rakkaus, joka elähytti koko tätä maailmaa. Ajatustani oli ennen loukannut uskovaisten käsitys itsevaltiaasta personallisesta „Herrasta”, vihaisesta ja oikukkaasta Jehovahasta, vaan nyt ajatustani ja järkeäni tyydytti uusi käsitys äärettömästä rakkaudesta ja järjestä, joka täytti koko maailmankaikkeuden ja jota minä olin aivan liian pieni ihmisenä määrittelemään, josta minun oli mahdotonta sanoa, oliko se personallista vai persoonatonta. Tiesin, tunsin ja ymmärsin vain, ettei jumalallinen rakkaus ollut personallinen missään vanhassa tavallisessa merkityksessä. Mutta mitenkä sitten?

Oli otettava huomioon, että tämä suuri, kaikkiallinen rakkaus ja viisaus kykeni ihmiskuntaa auttamaan. Olihan se puhunut uskonnoissa. Olihan myös olemassa maailmankaikkeudessa ääretön joukko aurinkokuntia ja niissä tietysti kiertotähtiä miljoonine elävine olentoineen, jotka tarvitsivat apua henkisesti elämän kamppailussa ja taistelussa. Kuinka näin ollen oli käsitettävissä, että jumalallinen rakkaus, jos se oli persoonaton elämän voima, kuitenkin saattoi auttaa kärsiviä ja ajattelevia olentoja, joita siellä täällä eli äärettömissä avaruuksissa?

Silloin tuli elävänä ja tajuttavana eteeni Madame Blavatskyn teroittama teosofian oppi ilmenneestä Logoksesta: kun ääretön, yhtenäinen, ilmenemätön tajunta ilmeni, se jakautui lukemattomiin tajuntayksiöihin eli monaadeihin, joista toiset kehityksen rajattomassa asteikossa eläyttivät atoomeja, toiset korkeimpia jumalia. Maailmankaikkeus oli täten täynnä eläviä, tajuisia olentoja — ja personallisia auttajia oli aina tarjolla. Elävästi ja yksinkertaisesti Madame Blavatsky kuvasi, millä tavalla meidän maapallomme ihmiskuntaa oli

autettu jumalallisen elämän nimessä, sen puolesta ja sen taholta: toisesta kiertotähdessä tässä meidän aurinkokunnassamme oli muuttanut tänne viisaita olentoja, ihmisiä semmoisia, jotka jo olivat saavuttaneet sen täydellisyyden ihanteen, josta eilen puhuttiin. He tulivat tänne pienenä joukkona asumaan ja antoivat meidän ihmiskunnallemme ensimmäisen viisaususkonnon. He perustivat tälle kiertotähdelle koulun, joka sen perästä on valvonut ihmiskunnan henkistä kehitystä. Tämän koulun aloitteesta on kaikki meidän planeettamme uskonnot perustettu siten, että Viisaitten tietäjien joukosta on tullut joku silloin tällöin ulos maailmaan totuutta julistamaan. Tämän koulun avulla ovat myös monet oman ihmiskuntamme yksilöt kehittyneet pitkälle henkisesti ja saavuttaneet Kristuksen mitan.

Näitä viisaita nimitettiin teosofisessa sanomassa Mestareiksi, vanhemmiksi veljiksi, adepteiksi, vihityiksi. He muodostivat — sekä ne, jotka olivat ihmiskunnasta tulleet Mestareiksi, että ne, jotka olivat tulleet tänne muualta meitä auttamaan, — n.s. salaisen veljeskunnan, tietäjien pyhän seurakunnan, joka seisoi ihmiskun-

tamme keskellä aivan kuin valkoisena temppe-
linä valvomassa sen rotujen ja yksilöiden
kehitystä.

Tähän pyhään veljeskuntaan kuuluivat kaikki
ne suuret ihmiset, jotka olivat esiintyneet maan
päällä uskontojen perustajina. Siihen kuulu-
vat Buddha, Zarathustra, Mooses, Laotse, Kon-
futse, Krishna, Orfeus, Väinämöinen ja monet
muut, joiden nimiä en äkkiä muista. Siihen
veljeskuntaan kuului myöskin meidän oma Jee-
suksemme. Kaikki he olivat kuolemattomia
olentoja, sillä se, että he olivat viisaita ja tie-
ttäjiä, merkitsi m.m. käytännössä, että he olivat
elämän ja kuoleman herroja, jotka eivät enää
poistuneet kuolemantakaiseen elämään syntyäk-
seen uudestaan uusina personallisuuksina, vaan
jotka säilyttivät oman itsensä, oman korkean
puhdistetun yksilönsä ja personallisuutensa ja
elivät ihmiskunnan yhteydessä joko maapallom-
me näkymättömässä piirissä taikka sen fyysilli-
sellä maankamaralla, mutta ikäänkuin kulissien
takana, maanpäällisten olojemme taustassa.
He olivat meihin verraten kuin enkeleitä tai
jumalia, mutta todellisuudessa meidän vanhem-
pia veljiämme ja auttajiamme, jotka ojensivat

meille kätensä ja vain odottivat, että liittyisimme heidän joukkoonsa.

Samalla myöskin ymmärsin, että elämän tarkoitus, jota olin nuoruuteni koko innolla etsinyt, oli siinä, että kulkisimme sitä tietä, joka vie salaisen veljeskunnan luo, ja astuisimme askel askeleelta sitä polkua pitkin, jota nuo suuret ihmiset ennen meitä olivat kulkeneet, sekä saavuttaisimme sen totuuden tiedon ja rakkauden rauhan, jonka täyttämistä he elivät. Tämä tuli minulle selviöksi. Se tuli niin luonnolliseksi ja järkeväksi elämänymmärykseksi, että en osannut muuta kuin kysyä, niinkuin eilen jo sanoin kysyneeni: millä tavalla minäkin voisin kulkea heidän luokseen? Millä tavalla voin astua sille salaiselle polulle eli kaidalle tielle, josta kaikissa uskonnoissa puhuttiin? Oliko minun itse päätettävä, mitenkä oli meneteltävä, tuliko minun itse keksiä, miten oli astuttava kaidalle tielle, oliko minun siis turvauduttava vain omaan sisäiseen inspiratsioniini, vai oliko jotain apua ja neuvoja tarjolla?

Silloin Madame Blavatskyn teosofinen sanoma vastasi kysymykseeni: siinä juuri on apu, minkä vanhemmat veljet meille tarjoavat, että

he ovat kartoittaneet sen meille tuntemattoman maan, jonka läpi meidän tulee kulkea. He ovat kuin piirtäneet tien eteemme ja sanoneet: olemme tien kulkeneet, osaamme neuvoa, kuinka teidänkin on kulkeminen, — seuratkaa meitä.

Kysymys ei ole siitä, ettei olisi neuvoja annettu. Kysymys ei ole siitä, ettei tuota tietä olisi kuljettu. Kysymys on siitä, kenenkä neuvoja kukin lähtee seuraamaan. Jokaisen tulee itsensä valita, kenenkä jäljissä tahtoo kulkea, Buddhanko vaiko Zarathustran, Muhammedin, Laotsen vaiko jonkun muun. Voihan ihminen myös seurata vain omatuntonsa ääntä, mutta herkistäköön silloin korviaan, niin että korvat kuulevat, mitä sisin ja korkein omatunto todella kuiskaa. Oman sisäisen vaistonsa turvissa kulkeminen ilman ohjausta on vaivalloinen, vaikea ja yksinäinen tie, mutta sillekin voi astua. Vaan jos ihminen totuudenetsijänä tahtoo kokeneen apua, silloin hän kysyköön neuvoa toiselta tai toiselta Mestarilta, joka on tien kulkenut ennen häntä.

Ja minä ajattelin: ehkä, ehkä kulkisin Buddhan jäljissä. Olin tutkinut Buddhan oppia, olin lukenut Buddhan uskosta ja buddhalaisista

ja minua miellytti heidän lempeä, nöyrä ja viisas uskontonsa ja kerjäläismunkkien yksinkertainen, vaatimaton elämä; tuntiessaan kuoleman lähestyvän he mieluummin vetäytyivät yksinäisyyteen, etteivät kuolemallaan ketään häiritsisi. Minua viehätti Buddhan selvä oppi. Suorin sanoin oli Buddha selvittänyt, mitenkä oli kuljettava hänen jäljissään.

Toiselta puolen järkeni sanoi minulle, että jos kerran Jeesus Natsarealainen, josta kristityt puhuvat ja joka on kristikunnan Mestari, on niinkään kulkenut saman tien, niin hänkin on tuossa pyhässä, salaisessa veljeskunnassa yhtenä veljenä, ja silloinhan hänkin epäilemättä on antanut määrätyitä neuvoja. Mutta minä en tuntenut hänen neuvojaan. Tiesin korkeintaan, että kaikki kristityt kirkot hyväksyivät Jeesuksen sanan, että ihmisen tuli rakastaa Jumalaa ylinnä kaikkea ja lähimmäistään niin kuin itseään, joten oli kuin kristillinen selviö, että Jeesus Kristus oli opettanut rakkautta, oli teroittanut meille ihmisille, että jos tahdomme häntä seurata, tuli meidän rakastaa. Mutta mielestäni sitä samaa muutkin olivat opettaneet. Buddhakin oli puhunut suuresta säälistä

ja veljeydestä, jota ihmisen tuli tuntea ei ainoastaan ihmisiä kohtaan, vaan kaikkia eläviä kohtaan. Missä sivistyksessä oli eläimistä niin paljon huolta pidetty kuin buddhalaisessa kulttuurissa? Siellä oli sairaaloita eläimiä varten, siellä kunnioitettiin kaikkea elämää eikä kukaan tappanut elävää olentoa, ei syödäkseen, ei hävittääkseen, ei mistään syystä. Minusta tuntui, että Buddha opetti samaa rakkautta, jota kristillisessä kirkossamme teroitettiin.

Mutta katsellessani ympärilleni kristikunnassa ja silmälillessäni meidän kristittyjen elämää näissä kristillisissä yhteiskunnissamme, joissa vähä väliä kävimme keskenämme sotaa ja teimme joka päivä paljon syntiä, ajattelin itsekseni: eikö Jeesus ole antanut mitään yksityiskohtaisia neuvoja rakkauselämämme varalle, onko hän vain ylimalkaan sanonut „rakastakaa” ja jättänyt maailman sekä jokaisen ihmisen itsensä päätettäväksi, millä tavalla on rakastettava? Silloin todella luonnollinen seuraus on tämä sekasorto ja kaaos, joka vallitsee ympärillämme. Köyhät kärsivät hätää ja tuskaa, rikkaat iloitsivat maailman hekumassa,

ja minä ihmettelin, että kaikki nimittivät itseään kristityiksi ja myönsivät, että rakkaus oli kristinuskon sisältö. Oliko siis Jeesus hyvinkin epäkäytännöllinen? Oliko hän kerrassaan puutteellinen ja vaillinainen opetuksissaan, koska ei tarkemmin selittänyt ihmisille, millä tavalla heidän piti rakastaa?

Lopulta minusta kuitenkin tuntui luonnolliselta, että täällä kristikunnassa, itseänikin kristityksi nimittäen, valitsisin Jeesuksen oppaakseni ja opettajakseni, mutta olin kovasti kahdenvaiheilla ja aivan kuin odottavalla kannalla, kun en tiennyt, mitä Jeesus oli opettanut.

Ensimmäinen niin sanoakseni käytännöllinen ratkaisu tässä epäröimisessä tuli minulle odottamatta eräänä päivänä, kun sielullisessa ahdingossani avasin Uuden Testamentin umpimähkään. Kuten eilen kerroin, kysyttiin minulta, niinkuin kaikilta nuorilta, usein ja aiheetomasti, miksi aioin „tulla” ja millä tavalla ajattelin „tulla toimeen” maailmassa? Tämä kysymys, jota en lapsena ollut arkaillut, se loukkasi minua nyt sisimmässäni, sillä minä ajattelin ja järkeilin seuraavaan tapaan: en suinkaan ihmisenä ole olemassa sitä varten, että „tulisin

toimeen” tässä maailmassa, s.o. olisin jatkuvasti olemassa. En suinkaan ihmisenä ole olemassa sitä varten, että tekisin työtä, söisin, joisin, nukkuisin ja taas nousisin työtä tekemään, jotta voisin syödä, juoda, nukkua ja myöhemmin naida lisätäkseeni sukua, jos tämä kaikki oli tehtävä sokeudessa tietämättä syytä tai tarkoitusta. En minä ihmisenä sillä tavalla voinut elää. Silloin oli luonnollisempi, että heti kuolin pois maailmasta, jossa ei ollut järkevää tekemistä. Minua ei ollenkaan viehättänyt se ajatus, että söisin, nukkuisin ja naisin, ja vaikka oli monenlaisia taiteellisia työaloja, jotka minua paljonkin viehättivät, täytyi minun ajatella: nekin ovat kaikki tarkoituksettomia ja sisällyksettömiä, jollei niillä ole sen enempää merkitystä. Jos taiteenkin tehtävä on ainoastaan huvittaa ihmisiä, saattaa heidät hetkeksi unohtamaan, että ovat olemassa ja että ovat ihmisiä, niin turha taidekin on. Turhaa on kaikki. Te tiedätte ehkä omasta kokemuksestanne, että tämmöiset tunnelmat ovat nuorella iällä erittäin vakavia, ne ovat niin vakavia, että nuorukainen todella voittaa itsensä, kun hän vielä pysyy olemassa eikä riistä itseltään hen-

keä. Minä en tappanut itseäni vain sentähden, että minulla oli salainen toivo ja usko, että sittenkin täytyi olla tarkoitus elämällä ja että minun täytyi päästä siitä ennen pitkää selville.

Kun nyt olin tässä raskaassa ja vaikeassa mielentilassa, niin avasin kerran Uuden Testamentin ja luin siitä kohdan, joka silmiini sattui. Katso, minä luin semmoista, jota en ollut ennen lukenut tai jos olin ennen lukenut, jos vaikkapa koulussa se oli näytetty minulle, niin en ollut siihen kiinnittänyt mitään huomiota. Nyt minä luin nuo sanat: „Älkää siis murehtiko sanoen: mitä syömme? tahi: mitä juomme? tahi: millä vaatetamme itsemme? Sillä kaikkea tätä pakanat tavoittelevat. Taivaallinen Isänne kyllä tietää teidän tätä kaikkea tarvitsevan. Vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, niin tämäkin kaikki sen ohessa teille annetaan.”

En voinut eikä minun tarvinnut muuta lukea. Jotkut lähteet menivät sisässäni auki, silmäni kyyneltyivät ja minä itkin. Tuossahan puhui ihminen, joka ymmärsi elämää ja tiesi, kuinka minä ihmisenä ajattelin ja kuinka itse asiassa ihmisen oli pakko ajatella. Muutahan ihminen

ei voinutkaan ajatella. Siis Jeesus Kristus oli ihminen, joka ymmärsi minua. Hän oli ystävä. Hän oli veli.

Ja varmasti hän ymmärsi enemmänkin. Varmasti hän tiesi paljon enemmän elämästä. Varmasti hän osasi myöskin neuvoa, millä tavalla tuo Jumalan valtakunta, joka siis oli sama kuin totuuden tieto, todellinen, iankaikkinen elämä, millä tavalla se oli löydettävissä. Varmasti hän senkin tiesi. Ei hän olisi sanonut noin lohduttavia sanoja minulle, ellei hän enemmän tietäisi. Varmasti hänkin olisi tappanut itsensä, jos olisi huomannut, että oli turha etsiä Jumalaa. Nyt hän ei tappanut itseään. Hän eli. Hän kolmen vuoden aikana opetti kansaa. Hän kulki ympäri, sai ihmisiä seuraamaan itseään ja voitti kokonaan muutamien — opetuslastensa — sydämet. Tietysti hän tiesi jotakin. Tietysti hän heitä opetti ja neuvoi. Tietysti hän kykeni ohjaamaan heitä juuri siihen totuuden tiedon valtakuntaan, josta hän puhui.

Tuo evankeliumilause tuli minulle ilmentykseksi.

Minä tunsin sisässäni: teosofia, joka oli tuonut minulle kosmillisen Kristuksen, teosofia

vei minut nyt Jeesuksen luo. Ei kirkollisen Jeesuksen luo, ei minkään yliluonnollisen lunastajan luo, joka pääroolia esittäen olisi kuollut jossain suuressa näytelmässä ja käsittämättömällä tavalla pelastanut ihmiskunnan Jumalan vihasta, — ei minkään semmoisen Jeesuksen luo, vaan *elävän* ihmisen luo, joka tiesi enemmän kuin minä, joka tiesi, mitä elämä oli, ja osasi neuvoa minulle elämän tietä. Sen Jeesuksen luo oli teosofia minut opastanut.

Näin tunsin ja ajattelin ja niin rupesin tutkimaan, niin paljon kuin minulle oli mahdollista, Jeesus Kristuksen elämää, sanoja ja oppeja. En välittänyt siitä, mitä kirkot ja lahkot olivat selittäneet ja opettaneet. En välittänyt minkäänlaisista dogmeista. Tahdoin nähdä sen ihmisen, joka astui elävänä esiin evankeliumista ja osasi toista ihmistä auttaa.

Tutkiessani näitä asioita sain paljon apua suurelta venäläiseltä profeetalta, Leo Toistoilta. Yhtä syvästi kuin hänkin tulin omassatunnossani vakuutetuksi siitä merkillisestä tosiseikasta, että kristikunta ei tietänyt mitään Jeesus Kristuksesta. He olivat laatineet itselleen kuva-Kristuksen ja palvoivat omia fantasio-

jansa Kristuksesta. He eivät ollenkaan tunteet sitä ihmistä, josta evankeliumit puhuivat ja joka — paitsi että hän sanomattomasti rakasti ihmisiä — oli äärettömän viisas, todella jumalallisesti viisas olento, joka osasi toisille neuvoa, miten heidän oli elettävä. Tästä olenosta ei kristikunta yleensä tietänyt mitään. Tietysti ymmärsin, että siellä täällä nyt ja kaikkina aikoina oli ollut ja oli kristityitä, jotka tunsivat Jeesuksen ja jotka tiesivät, kuka hän oli ihmisenä ja auttajana, jumalallisena opettajana ja tietäjänä, pelastajana ja vapahtajana. Tietysti niitä ihmisiä oli, mutta ne pysyivät piilossa. Meidän kristillinen kirkkomme, katolinen kirkko yhtä hyvin kuin protestanttinen kirkko, oli aina historian kuluessa vainonnut niitä kristityitä, jotka olivat enemmän tienneet, jotka olivat Jeesus Kristusta tunteneet ja kulkeneet hänen jäljissään. Niitähän kirkot olivat järjestelmällisesti polttaneet ja hirttäneet tai ajaneet ulos kirkon helmasta, vainonneet, sortaneet.

Mitä minä nyt opin Jeesuksesta? Mitä sain nähdä ja ymmärtää hänen opettaneen? Hän oli opettanut, että minä ja me kaikki olimme ihmi-

siä, emmekä mitään muuta kuin ihmisiä, ja että meidän piti kaikkien muistaa joka päivä, että olimme maaemon lapsia ruumiimme puolesta, jotka kyllä tarvitsimme ruokaa, vaatteita, asuntoa joka päivä, mutta ainoastaan sitä varten, että osaisimme elää henkistä elämää. Eivät vaatteet, eivät ruoat ja asumukset olleet olemassa itseään varten, ei ihminen niistä saanut tehdä itselleen mitään tarkoitusta, ne olivat ainoastaan välikappaleita — niinkuin hänen ruumiinsa oli vain välikappale — sitä varten, että hän eläisi henkistä elämää. Ja mikä henkinen elämä oli? Se oli elämää rakkaudessa, niinkuin aina oli sanottu, mutta se oli elämää siinä rakkaudessa, jolla Jeesus oli opetuslapsiaan rakastanut: „Sen uuden käskyn minä annan teille, että rakastatte toisianne sillä rakkaudella, jolla minä olen teitä rakastanut.”

Kun sitten kysyin, mitä siihen rakkauteen kuului — minähän olin itse pieni ja tietämätön, — niin Jeesus Kristus vastasi evankeliumista: siinä tulee sinun rakkautesi ilmi ja siinä tulee ilmi sinun halusi seurata minua, että täytät minun käskyni. Ja mitkä ovat Jeesuksen käskyt? Nekin olivat selvästi esitetyt Uudessa

Testamentissa. Ne olivat kolmessa evankeliumissa siroteltuina sinne tänne, mutta Matteuksen evankeliumissa ne olivat kaikki koottuna yhteen n.s. vuorisaarnassa.

Niitä käskyjä oli luvultaan viisi.

Ensimmäinen Jeesuksen käsky oli: Älä koskaan vihastu. Älä vihastu — ei ulkonaisessa käytöksessä eikä sydämessä. Älä koskaan vihastu. Minä tunsin koko olemukseni riemastuvan ilosta ja kiitollisuudesta, kun tuo ihmeellinen ihminen, Jeesus Kristus, tällä käskyllään laski kuin siunaavan kätensä päälleni. Olin nimittäin noin viisi vuotta aikaisemmin, 14-vuotiaana, tehnyt semmoisen päätöksen, etten koskaan suuttuisi. Lapsena olin ollut ylen kiivas. En sietänyt vääryyttä enkä julmuutta. Jos näin pienintäkään vääryyttä tapahtuvan, rupeisin vapisemaan vihasta, toruin ja nuhtelin. 14-vuotiaana, erään semmoisen kohtauksen perästä, sanoi minulle sisäinen ääni: „mitä varten sinä suutut? Ei sinun tarvitse suuttua.” Tunsin, kuin raskas paino olisi pudonnut povestani, sydämeni heltyi ja lämpeni ja minä huudahdin hämmästyneenä: „oi, enkö tarvitsekaan enää suuttua? Sehän on ihanaa. Olkoon siis pää-

tetty.” Kaikki tiedämme, että lapsen päätös on hänelle pyhä. Hän ei petä päätöstään. Niin oli minunkin laitani. Siitä minuutista lähtien, jolloin olin itselleni luvannut, etten koskaan suuttuisi enää, en tuntenut sydämessäni vihaa. Tunsin vain sääliä. Olin aina hyvällä mielellä ja sanoissanikin rauhallinen. Kun nyt Jeesuksen ensimmäinen käsky antoi siunaavan vahvistuksen lapsuuteni uskolle ja kokemukselle, tulin niin onnelliseksi, etten osaa sitä sanoin kuvata.

Jeesuksen toinen käsky oli: Älä koskaan ole epäpuhdas, älä ajatuksissakaan. Sanallisesti se kuului: „älä koskaan katso naiseen häntä himoitaksesi, sillä silloin olet jo tehnyt aviorikoksen hänen kanssansa sydämessäsi” — ja sitä käskyä kuka ties en olisi ymmärtänyt. Nuori ihminen ei semmoista käskyä ymmärrä, sillä hän ei ole vielä ehtinyt tehdä syntiä siinä suhteessa; kaikista vähimmin hän on voinut tehdä aviorikosta, koska hän ei edes ole avioliitossa. Mutta minulle tuli suureksi avuksi Leo Tolstoin selitys, sillä hän johti tästä käskystä selvän ja ehdottoman puhtauden käskyn, samalla tavalla kuin tiedämme, että omassa

maassamme Arvid Järnefelt teki, — puhtauden käskyn, joka ei suinkaan ollut epäkäytännöllinen, vaan erinomaisen selvä ja käytännöllinen nuorelle ihmiselle. Nuori ihminen saattaa juuri innostua käskystä: älä koskaan ole epäpuhdas. Hän sen ymmärtää. Hän voi asettaa ihanteekseen, jota aina tahtoo seurata, ehdottoman puhtauden, sillä hän tietää verrattain vähän epäpuhtaudesta. Jos hän sitten myöhemmin elämässään ymmärtää, mikä epäpuhtaus on ja mikä yleensä syntisyys sukupuolisessa merkityksessä on, niin hän samalla ymmärtää, että avioliittokin on puhdas, jollei ihminen sitä saastuta. Jeesuskin sanoi, että vain harvoille ihmisille oli määrätty avioton ja yksinäinen elämä, jossa he „taivasten valtakunnan takia” kokonaan antautuivat „puhtauden ihanteelle”, vaan useimmille ihmisille oli kohtalo määrännyt, että heidän piti mennä naimisiin. Näkyväinen ihmiskunta häviäisi, ellei se jatkaisi sukuaan. Suvun jatkaminen oli yhtä pyhä ja puhdas kuin puhtauden ihanteen aviottomana seuraaminen. Avioliitto oli sitä, että kaksi ihmistä uskollisesti rakasti toisiaan enemmän kuin muita ihmisiä ja että heidän rakkautensa

pantiksi tuli uusia ihmisiä maailmaan. Tämä oli suurenmoinen järjestys luonnon taloudessa. Se oli ihmeellinen järjestys myös henkisesti katsoen, sillä kuinka ihmiset oppisivat rakastamaan, elleivät he kävisi rakkauden koulua, elleivät perhesuhteet ja verisiteet ensin herättäisi heissä rakkauden, auttavaisuuden ja itsensä unohtamisen hyveitä? Ellemme ihmiset oppisi ensin rakastamaan muutamia, kuinka sitten oppisimme rakkauden korkeinta käskyä, sitä rakkautta, jota Jeesus opetti ja jota kaikki viisaat ovat opettaneet, sitä rakkautta, joka syleilee kaikkia eläviä olentoja? Kuinka voisimme sitä oppia, ellemme ensin kävisi rakkauden koulua? Mutta maallisen rakkauden ja ystävyyden koulu oli pyhä. Siinäkin oli aina silmien edessä puhtauden sielullinen ihanne: ken toista ihmistä rakasti, hän oli ystävälleen uskollinen. Tämä kaikki oli mielestäni selvästi ja yksinkertaisesti järjestetty. Jeesuksen toinen käsky oli niinkuin ensimmäinenkin otettu keskeltä jokapäiväistä elämää. Se tuli opastamaan ja näyttämään meille, missä suhteessa voimme erehtyä ja mihinpäin meidän oli kuljettava, jotta kulkisimme oikeata tietä.

Jeesuksen kolmas käsky oli, ettei meidän koskaan pitänyt vannoa, vaan että puheemme pysyisi totuudessa ja olisi tulevaisuuden suhteen yhtä rehellinen kuin nykyhetken ja menneen ajan suhteen. Rehellisinä ihmisinä emme valehtele puhuessamme menneisyydestä tai nykyisyydestä, — kaikista vähimmin, jos tahdomme kulkea Jeesuksen tai jonkun muun viisaan jäljissä. Sehän on luonnollista. Mutta Jeesus sanoo meille: yhtä selvää ja luonnollista kuin teistä on pysyä totuudessa menneisyyden ja nykyisyyden suhteen, yhtä tärkeitä on, että myöskin olette täysin rehellisiä tulevaisuuden suhteen, ettekä pyhästi lupaa semmoista, josta ette voi tietää, mihin se teidät johtaa. Tolstoi selitti mielestäni näitä asioita erinomaisen hyvin, kun hän antoi tällöisen esimerkin: Tuossa on sotamies, joka vannoo olevansa uskollinen keisarille ja tottelevansa kaikkia keisarin ja keisaria edustavan päällikön käskyjä. Sotamies tietää kristinuskosta, että tappaminen on kielletty, koska niin sanotaan kymmenessä käskyssä. Mutta kun hän nyt on vannonut uskollisuuden valan, ei hän enää voi peräytyä. Kun sotaherra huutaa, että on juostava vihol-

lista vastaan ja tapettava se, niin sotamiehen on mentävä, koska hän on vannonut. Hänen täytyy totella, koska hän on vannonut. Kuinka ihminen voi näin menetellä? Kuinka hän voi luovuttaa vapaan tahtonsa toisen ihmisen käsiin, niin että tämä voi käskää häntä tekemään semmoista, joka on väärin? Tämä on yhä vielä meille ratkaisematon yhteiskunnallinen probleemi. Teemme yhä valoja, joidenka nojalla meitä voidaan pakottaa tekemään pahaa. Tolstoi todisti tämän selvästi ja Jeesuksen sanat olivat myös aivan selvät. Kysymys on vain, tahdommeko seurata Kristusta vai ei. Nuorena ymmärsin mielestäni tämän käskyn selvästi — niin selvästi. Niinhän se oli. Täytyi olla puheessaan varovainen. Ei umpimähkään mitään luvata, ei koskaan mitään vanhoa. Täytyi olla varovainen kielensä suhteen, sillä Jeesus sanoi toisessa paikassa: jokaisesta turhasta sanasta oli kerran tehtävä tili. Olemme saaneet puhelahjan sitä varten, että toisimme totuuden julki, ylistäisimme jumalallista maailmanjärjestystä ja laulaisimme elämän kauneudesta. Olemme saaneet puhelahjan taiteellista, tieteellistä, eetillistä tarkoitusta varten. Voim-

me lohduttaa toisia ihmisiä, voimme heitä valaista ja opastaa. Kuinka ihmeellinen onkaan meidän kieleemme ja se puhekyky, joka meillä ihmisillä on! Mutta kuinka paljon käytämme sitä väärin. Kolmas käsky tunkee sekinkeskelle jokapäiväistä elämää, keskelle jokapäiväisiä rientojamme, keskelle kahvipöytiä ja juhlia, joissa puhekykyä kevytmielisesti käytetään.

Jeesuksen neljäs käsky kuului: Älä vastusta paha. Älä vastusta sitä, joka on paha ja käyttää väkivaltaa, vaan jos joku lyö sinua oikealle poskelle, niin käännä hänelle vasen; jos joku pyytää sinua kulkemaan hänen kanssaan penikulman, kulje kaksi, jos joku pyytää sinulta paitaa, anna hänelle takkikin. Tällä tavalla Jeesus itse selitti neljättä käskyä. Tämä neljäs käsky oli todella salaperäinen. Tunsin jo nuorena, että se oli jotain uutta ja että siihen jotakin perustui, koska sitä ei missään vielä voinut huomata. Älä vastusta paha. Koko yhteiskuntamme oli rakennettu pahan vastustamiselle. Otimme kiinni niitä ihmisiä, jotka tekivät paha, suljimme heidät vankeuteen ja suojelimme itseämme heitä vastaan. Oliko nyt mahdollista, ettei meidän pitänyt kää-

vastustaa pahaa? Kauvan mietiskelin kysymystä, mutta lopulta selvisi minulle tämä asia ja hiljainen ääni sanoi sisässäni: paha ei lopu maailmasta muuten kuin siten, että minä — ja jokainen ihminen — lakkaamme tekemästä pahaa. Jos aina kostamme, teemme vain pahaa vuorostamme emmekä saa pahaa pois maailmasta. Ainoastaan hyvällä paha voitetaan — ja minä muistin, että Buddha oli sanonut samaa — paha voitetaan ainoastaan rakkaudella, ainoastaan sillä tavalla, että itse lakkaamme tekemästä pahaa ja kannamme ristiä niiden puolesta, jotka sitä vielä tekevät. Samassa yhteydessä muistin Victor Hugon ihmeellisen kertomuksen Jean Valjeanista, kaleeriorjasta, joka vielä vankeudesta päästyään lankesi kiusaukseen ja piispan luona käydessään varasti hopeiset kynttiläjalat. Piispa oli Kristuksen seuraaja ja kun poliisit toivat Jean Valjeanin hänen luokseen, niin piispa sanoi vastaukseksi poliisien syytökseen: „ei Valjean ole varastanut kynttiläjalkoja, minä annoin ne hänelle lahjaksi”. Silloin „Kurjat” kirjan sankarissa tapahtui herämys. Hän astui elämän tielle ja hänestä tuli, niinkuin tuo suuri ranskalainen

kirjailija kuvasi, Kristuksen tapainen olento. Näin piispa tosi kristityn rakkaudella ja viisaudella pelasti yhden ihmissielun. Pahan vastustamattomuus sisältää tutkimattomia salaisuuksia. Emme vielä niitä kaikkia ymmärrä. Emme vielä tiedä, minkälaiseksi elämä voisi muodostua, jos lakkaisimme pahaan tekemästä ja pahaan vastustamasta. Älkäämme pienessä rikkiviisaudessamme sanoko: „Kristus oli epäkäytännöllinen, Kristus ei tuntenut ihmisiä, eikä maanpäällisiä olosuhteita. Hän olikin tullut jumalana taivaista, ei hän tiennyt, millä tavalla elämme täällä maan päällä.” Älkäämme sanoko niin. Hän oli päinvastoin mitä inhimillisin ihminen. Hän oli ihminen ihanuudessaan ja ylevyydessään, täydellinen ihminen, joka tunsi elämän lain ja tiesi, kuinka ihmisten tulisi elää.

Sentähden Jeesus sanoikin viidennessä käskyssään: Rakastakaa kaikkia, älkää nimittäkö vieraita kansoja vihollisiksenne. He eivät sitä ole. Älkää sulkeko sydäntänne edes persoonallisilta vihamiehiltänne. Tehkää heille hyvää. Antaahan Isä aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille. Minkätähden te ihmisinä teette

eroa ihmisten välillä? Oppikaa kaikkia rakastamaan. Jospa esim. meidän päivinämme täällä Europassa äskeisen hirmuisen maailmansodan jälkeen alettaisiin huomata kuinka epäinhimillistä ja järjetöntä sotiminen on. Miksikä nämä pienet kristityt kansat Europassa sotisivat keskenään? Heidänhän pitäisi tehdä liitto keskenään ja muodostaa Europan Yhdysvallat. Heidän pitäisi liittyä Europan Yhdysvalloiksi, jotta sitten tasaväkisinä voisivat tarjota käntensä maailman toisille suurvalloille. Veljiksi kaikkien täytyy tulla. Kansat Europassa alkavat ehkä vähitellen huomata, ettei ole muuta ratkaisua kuin rakkaus ja luottamus. Ei ole muuta ratkaisua kuin Kristuksen oppi.

Mutta Kristus puhui ennenkaikkea yksilöille. Nuoruudessani ymmärsin, että nämä olivat ne viisi käskyä, joita minun tuli jokapäiväisessä elämässäni noudattaa, ja hengessäni tunsin suurta riemua ja rauhaa siitä, että Jeesus Kristus oli tehnyt arvokkaiksi elämässä juuri ne asiat, joita maailma ympärilläni piti epäkäytännöllisinä tai korkeintaan toisarvoisina korutavaroina. Tämä oli todellinen „Umwertung aller Werte”, ja minäkin tunsin, että elämälläni

saattoi olla arvoa — jollei ihmisten silmissä, niin ainakin sille „Isälle, joka näki salassa”.

Edessäni oli suuri lupaus: noudattamalla Jeesuksen käskyjä tulisin osalliseksi taivasten valtakunnasta ja saisin tietää „kaiken totuuden”.

Lähdin siis kulkemaan Kristuksen jäljissä seuraten hänen käskyjään. Teosofia oli vienyt minut kosmillisen Kristuksen luo, kosmillinen Kristus teosofian kautta Jeesuksen luo. Nyt otin Jeesuksen oppaakseni, opettajakseni ja yritin seurata hänen jälkiään. Mihinkä sitten tulin? Tulinko taivasten valtakuntaan? Saa-vutinko jotakin? Sainko jotakin tietää? Siitä tahdon kertoa huomenna.

III.

SALATIEDE

Salatieteellinen eli Okkultinen tutkimus tutkii, kuten Madame Blavatskyn oli tapana sanoa, kosmillisen järjen toimintaa, työtapoja ja vaikutusta luonnossa. Salatiede eli okkultismi tutkii täten luonnon näkymätöntä maailmaa, henkimaailmaa ja hengen maailmaa. H. P. B. painosti aina, että todellinen Okkultinen tutkimus tapahtui siveellisillä perusteilla, — sen edellytyksenä oli aina siveellinen kehitys. Ei mikään muu okkultismi ollut todellista kuin se, joka tapahtui jonkun Mestarin johdolla, ihmisen, totuudenetsijän itsensä ollessa hänen opetuslapsenaan. Madame Blavatsky toivoi, että nimitys „salatiede” eli „okkultismi” säilytettäisiin ainoastaan tälle kaikista korkeimmalle tutkimustavalle, sillä tämä tutkimus käsitti silloin elämän ja kuoleman jylhiä probleemeja, ihmisolemuksen monia salaisuuksia ja luonnon jumallaisia voimia, sanalla sanoen kaikkia niitä ky-

symyksiä, jotka aikojen aamusta lähtien ovat askarruttaneet totuutta etsivien ihmisten mieliä.

Nykyään sana okkultismi ja Okkultinen on tullut verrattain yleiseksi. Varsinkin maailmansodan jälkeen sitä käytetään sivistyskielessä yhtämittaa ja sillä tarkoitetaan yleensä näkymättömän maailman ja näkymättömien asioiden tutkimista, tapahtui se sitten millä tavalla tahansa. Niinpä oppineet voivat nykyään lukea spiritistiset ja n.s. psyykkiset eli parapsykologiset tutkimushaarat okkultiseen tutkimukseen kuuluviksi ja sentähden monen mielestä Okkultinenkin tutkimus voi tapahtua mediumein välityksellä. Tavalliset ihmiset, jotka eivät lainkaan H. P. Blavatskyn määritelmän mukaan ole saaneet mitään okkultista treenausta, pitävät istuntoja mediumin avulla, ja istunnoissa tapahtuu asioita, jotka todistavat, että henkiolentoja eli vainajia on saapuvilla tai ainakin, että ihmisessä piilee salaperäisiä voimia, jotka suotuisissa olosuhteissa pääsevät vaikuttamaan. Näin käsittävät monet nykyäikana okkultista tutkimusta ja oppineet nimitävät itseään okkultisteiksi, koska he uskovat

salaperäisten voimien ja henkimaailman olemassaoloon, vaikkeivät Madame Blavatskyn määritelmän mukaan suinkaan ole salatieteilijöitä.

Madame Blavatskyn mukaan salatieteilijä on semmoinen tutkija, joka kasvattaa itseään määrättyllä tavalla ollen jonkun Mestarin opetuslapsi. Salatieteellisessä tutkimuksessa ei saa käyttää muita tutkimusvälineitä kuin omaa itseään. Korkeammassa salatieteessä ihminen kehittää itse itseään eli omaa sieluaan tutkimuksensa välikappaleeksi. Hän kehittää omassa sielussaan kykyjä ja aisteja, joita hän henkisenä olentona käyttää tutkiessaan näkymätöntä maailmaa. Tämä tutkiminen, kuten Madame Blavatsky sanoo, tapahtuu harvoin menestyksellisesti, jos ei ihmisellä ole opettajaa, joka häntä neuvoo, jos ei hän seuraa jotain viisasta tietäjää, Mestaria tai adeptia.

Kun nyt tahdon palata omiin kokemuksiini 90-luvulla, jotka vähitellen tekivät minusta ruusuristolaisen siinä merkityksessä, jossa me käytämme tätä sanaa, täytyy minun sanoa, että kun jouduin siihen kohtaan, josta eilen puhuin, minusta tietämättäni tuli jonkunlainen salatiete-

teilijä. En ollenkaan ajatellut minkäänlaista okkultismia, en uneksinutkaan semmoista mahdollisuutta, että itse saattaisin tulla okkultistiksi. Minulla ei ollut muuta halua kuin sammumaton totuuden jano: tahdoin tietää, mikä elämä oli. Kun minulle sitten valkeni, että saatoin päästä totuuden tietoon seuraamalla Jeesuksen viittä käskyä, aloin kuitenkin tietämättäni täyttää juuri niitä ehtoja, joita Madame Blavatsky asetti todelliselle salatieteilijälle eli okkultistille. Ryhtyessäni parhaimman kykyni mukaan seuraamaan Kristusta hänen käskyissään ja elämän neuvoissaan astuin itseasiassa tielle, jota voisimme nimittää okkultiseksi eli salatieteelliseksi tieksi. Se oli tuo kaita tie elämään, josta Jeesus puhui, ja Jeesus itse lupasi, että se, joka kulkee kaitaa tietä elämään ja ahtaasta portista astuu sisälle taivasten valtakuntaan, hän samalla tulee osalliseksi totuuden pyhästä hengestä, joka opettaa hänelle „kaiken”. Olin itseasiassa nuoruudessani astunut salatieteelliselle tielle, vaikka en itse arvanut sitä siksi nimittää.

Nyt en tahtoisi antaa semmoista kuvaa itsestäni, että olisin jonkunlaisena ihmelapsena seu-

rannut Kristusta joka kohdassa täydellisesti. Jos aiheuttaisin semmoista luuloa, antaisin tietysti väärän kuvan itsestäni. Mutta toiselta puolen en liioin soisi kenenkään ajattelevan, ettei pyrkimykseni ollut todellisesti vakava ja ehdoton, sillä ei mikään ponnistus henkisessä mielessä mihinkään vie, ellei se ole läpeensä ehjä ja vilpitön. En tiennyt, että koskaan olisin rikkonut Jeesuksen käskyjä vastaan. Noudatin niitä parhaimman kykyni mukaan. Mutta sen havainnon tein, että kaikki elämänohjeet, jotka Jeesus antoi rakkaudesta, nöyryydestä, vilpittömyydestä, puhtaudesta, rauhallisuudesta j.n.e., nousivat yhä korkeammalle, tulivat yhä saavuttamattomammiksi, kuta enemmän niitä koetin täyttää. Asenne oli sangen merkittävä. En rikkonut käskyjä, mutta en koskaan tuntenut, että olisin osannut niitä täyttää. Päinvastoin tunsin joka hetki, että paljon enemmän minulta vaadittiin. Jokainen käsky tuli niin syväksi ja niin korkeaksi, niin sisältörikkaaksi ja niin laajaksi, että se oli kuin suuri kiikari, josta katselin inhimillistä elämää. Ja minä huomasin, että koko elämä muodostuisi toisenlaiseksi, jos näitä käskyjä osaisimme

noudattaa! Sentähden etenemiseni, jos niin saan sanoa, oli samalla kuin loittonemista ihan-teesta. Jos kuljin eteenpäin käskyjen täyttäm-
misessä, niin päämäärä, jota jokainen käsky erikseen valaisi ja jota tavoittelin ja tahdoin saavuttaa, loittoni, nousi yhä kauemmas ja yhä korkeammalle. Täten ymmärsin, että Jeesuk-sen käskyt olivat otetut itse elämästä. Hän ei ollut niitä keksinyt. Hän oli saanut ne Isältään, kaivannut ne esille elämän salaperäisestä, juma-lallisesta äärettömyydestä. Hänen käskynsä todensivat elämän omia lakeja ja sentähden ne olivat loputtomia, tyhjentyttömiä, saavut-tamattomia.

Muistellessani näin perästäpäin nuoruuden pyrkimyksiäni, saatan selvästi huomata, kuin-ka ne jakautuivat kahteen periodiin. Toinen oli silminnähtävästi valmistusaikaa, toinen var-sinaista työtä ja tietoa.

Valmistusaika kesti useampia vuosia. Jos ulkonaisesti tahtoisin sitä karakterisoida, sanoi-sin, että se oli palvelusaikaa. Minulla oli kar-mallisesti ihmeellinen tilaisuus saada palvelella omassa kodissani, sillä isäni sairasti kymmen-kunnan vuotta. Meistä lapsista olisi tuntunut

hirveältä, jos isän olisi pitänyt maata sairaahuoneessa tai jos meillä olisi pitänyt olla sairaanhoitajatar kotona, ja sentähden me lapset kilvan tahdoimme häntä palvella ja auttaa. Minä, joka olin vanhin, olin suuresti etuoikeutettu alkuvuosina, sillä sain sairaasta isäämme melkein yksin auttaa ja palvella. Tämä oli minulle pientä, yksinkertaista, nöyrää aikaa sekä henkisesti että ulkonaisesti. Tietysti samalla lueskelin yliopistossa ja myöskin ahkerasti kirjoittelin. Minulla oli mielessä kirjoittaa teos teosofiasta, ja vuosikausia tein työtä saamatta mitään valmiiksi. Ulkonaiseen elämäni kuului myös, etten kodissa ottanut toisilta vastaan mitään personallisia palveluksia: siivosin itse huoneeni j.n.e. Niinikään liittyi asiaan suuri yksinkertaisuus ruoassa. Olin ankara kasvissyöjä. (Ei liene ollut monta vegetariaania Suomessa, kun siksi tulin v. 1895.) Valmistusaikaan kuului myös yksinkertaisuus vaatteissa ja yleensä ulkonaisessa esiintymisessä. Mielessäni eli aina ajatus köyhyydestä. Jos olisin ollut ulkonaisesti vapaa ja yksinäinen, olisin lähtenyt kerjäläisenä ulos maailmaan samalla tavalla kuin Fransiscus Assisi-

lainen. Mutta hengessä tunsin, että velvollisuuteni oli palvella isää kodissa, ja sentähden luovuin kerjäläisajatuksesta, jota epäilinkin liian suureksi ja ihmeelliseksi.

Kun tällä tavalla olin viettänyt noin 4 vuotta, tapahtui käänne elämässäni. Koko ajan olin ollut odottavassa mielessä. Tunsin sisässäni, etten vielä mitään tiennyt. Luotin siihen, että Jeesus Kristus osasi ohjata oikeaan, mutta en voinut sanoa, että olisin mitään tiennyt. En esim. tiennyt mitään kuolemanjälkeisestä elämästä, en edes varmasti, oliko ihminen olemassa kuoleman jälkeen, en tiennyt, oliko henkimaailman olentoja ja enkeleitä olemassa. En tahtonut itselleni myöntää mitään tietäväni, vaikka kyllä olin jonkun verran psyykkisesti herkkä, niin että minulla oli ollut yliaistillisia kokemuksia pienestä pitäen. Olin ollut näkevinäni sekä yhtä että toista, mutta ei mikään niistä asioista ollut tehnyt siksi syvää vaikutusta minuun, että olisin voinut ajatella: Tiedän.

Kuvittelin tiedosta suurempaa: jos todella tietäisin jotakin, olisi se samalla osaamista. Ajattelin huomaamattani samalla tavalla kuin Madame Blavatsky opetti salatieteilijöistä. Jos

salatieteilijä jotain tietää, on se hänelle elämää, osaamista, taitamista. Hänen tietonsa eivät ole ulkopuolella häntä itseään. Hänen tietonsa eivät asu hänen päässään, vaan koko hänen olemuksessaan. Hän tietää sitä, mitä hän itse on. Tällä tavalla Madame Blavatsky oli määritellyt okkultismia ja vaikka en punninnut asioita siltä kannalta, odotin ja tahdoin vaistomaisesti jotain semmoista. Sanoin itselleni: jos minä saavutan tietoa, täytyy tiedon olla kumoamatonta. Ei se voi olla hetkellistä ja haihtuvaa eikä sitä voi epäillä. Se ei saa olla muistitietoa, ei kirjasta luettua, ei semmoista, jota voi unohtaa. Todellisen tiedon pitää aina pysyä luonani todellisena elämän taitona, ikäänkuin kielenä, jonka lapsena on oppinut. Ei minun tarvitse äidinkieltä puhuessani ajatella ja muistella sanoja. Jos joku on oppinut soittamaan pianoa, on se hänellä elävänä taitona. Hän on läpikäynyt pitkän treenauksen ja kurssin, ennenkuin on oppinut soittamaan, mutta sitten on taito vaistomaisesti läsnä niinkauan kuin hän sitä käyttää ja ylläpitää. Samoin on oleva todellisen elämän tiedon laita.

Sentähden kuljin valmistusvuosina ihmeelli-

sessä odotuksessa. Välistä saatoin olla sanomattomasti onneton, sanomattomasti masentunut: Oli kuin olisin epäillyt, että tulee mitään mitään. Voiko ihminen saavuttaa mitään tietoa? Oli vaikeita aikoja silloin tällöin, mutta sittenkin elähytti toivo, että ratkaisun täytyy tulla. Olinhan kokenut, että Jeesus oli ihminen, joka ymmärsi minua vaikeina hetkinä, ja olinhan aina uskonut, että hän varmasti oli viisas ihminen, jonka neuvoihin saattoi luottaa. Olihan Jeesus luvannut, että etsivä löytäisi ja kolkuttajalle avattaisiin. Tämä elähytti mieltä — tämä salainen toivo ja usko. Sitten tulikin käännekohta.

Tuli hetki elämässäni, jota minun täytyy nimittää uudestisyntymiseksi ja jota myöskin voisin sanoa toisella nimellä Jordanin kasteeksi. Se on mystillinen tapahtuma, jota on vaikea kuvata ja jota arkailee ja pelkää kuvata, mutta joka on lyhyesti ja sattuvasti kuvattu evankeliumissa. Sama mikä tapahtui Jeesukselle, kun hän meni Johanneksen luo ja Johannes kastoi hänet Jordanissa, sama saattaa tapahtua ihmiselle tänä päivänä, jos hän kulkee Kristuksen jäljissä. Se tapahtui minulle.

Minä tulin kastetuksi. Vaikka en tahdo kertoa yksityiskohtia tästä, mainitsen kuitenkin pari seikkaa.

Toinen oli se, että minä tunsin olevani Jumalan Poika. Tiesin sillä hetkellä, mikä oli ihmisen salaisuus. Ihminen on aivan toinen olento kuin mitä hän on itsestään otaksunut. Ihminen on luullut olevansa ruumiillinen ja sielullinen olento, pieni, inhimillinen personallisuus, jonka sisältö on hänen sieluelämässään, — ja ihminen on itseasiassa aivan toinen. Hän on iankaikkinen henki, syntynyt avaruuksien Isän omasta rakkaudesta, singahtanut maailman järjentelestä. Ihminen on Jumalan Poika. Äärettömyyden iankaikkinen ja ehtymätön elämä on hänessä. Hän on se elämä. Hän on osa siitä, voidaan sanoa, mutta voidaan myöskin sanoa, että hän on se. Niin vanhat indialaiset sanoivatkin: *aham Brahmaasmi* (minä olen Brahma) ja *Tattvam asi* (sinä olet Se). Uudestisyntymisessään ihminen tuntee olevansa Jumala, suuri, salainen elämä, ja samalla sen Poika, Jumalan Poika. Niinkuin Jeesus sanoi itsestään: Minä olen Isässä ja Isä on minussa. Tämän ihminen kokee mystillisen uudestisyntymisen.

tymisensä hetkellä, jolloin hänet kastetaan uudeksi olennoiksi.

Toinen merkillinen kohta, jota en silloin vielä ymmärtänyt, mutta joka liittyi rinnakkaisilmionä uudestisyntymiseen, oli se, että Jeesus Kristus oli mitä salaperäisimmällä tavalla siinä läsnä. Ei läsnä niinkuin se, joka olisi kasteen toimittanut, eikä myöskään läsnä niinkuin Isä, jonka Pojaksi ihminen julistettiin, vaan niinkuin satumainen, läpitunkeva persoonallisuus, joka oli mukana Jumalan Pojan tietoisuudessa. Jätän kuvaukseni nyt tämmöiseksi, sillä palaan myöhemmin asiaan, mutta silloin kun tämän kokemuksen kävin läpi, en voinut muuta kuin ihmetellä tätä Kristuksen salaperäistä läsnäoloa.

Tämä mystillinen kokemus ei tapahtunut minkäänlaisessa unessa tai horrostilassa, vaan selvässä päivätaunnassa. Olin täydellisesti oma itseni ennen kokemusta ja samaten sen aikana, mutta kuitenkin muutuin niinä hetkinä kokonaan — tulin ikäänkuin tietoiseksi itsestä, joka ennen oli ollut salassa. Ja kun ihmeellinen tapahtuma oli sivuutettu, alkoi uusi elämä.

Pian kasteen jälkeen täytin 21 maallista

vuotta ja sain tehtäväkseni panna alulle teosofisen liikkeen Suomessa. Valmistusajallani olin kuvitellut yhtä ja toista. Olin kuvitellut, kuinka ihanaa olisi kirjoittaa teosofinen kirja tai puhua teosofian puolesta, mutta se oli kaikki epämääräistä ja hämärää. Nyt synnyttyäni uudestaan sain käskyn: pane alulle teosofinen liike Suomessa. Siihen kuului ulkonaisesti, etten saanut ottaa vastaan apua toiselta, en millään tavalla. Oli vain tehtävä työtä. Minun täytyi lähteä ulos elämään, poistua lapsuuden kodista ja tulla, niinkuin maailmalla sanottiin, omillani toimeen. Sain elää niin köyhästi ja yksinkertaisesti kuin suinkin olin uneksinut. Teosofinen tehtävä oli ainoa, jota minun oli pidettävä silmällä.

En tietysti aio tässä puhua mitään teosofisesta työstäni, josta liikkeemme ulkonainen historia kertoo,*) vaan tarkoitukseni on mainita jotain sisäisistä seikoista: saavutinko minä tietoa, astuinko ihmisenä Jumalan valtakuntaan ? Olihan viimeainittu seikka tavallaan ta-

*) Olkoon vain sivumennen mainittu, että vv. 1897 — 1900 työskentelin enemmän ruotsin kuin suomen kielellä; vasta v:sta 1901 alkoi säännöllinen suomenkielinen työni.

pahtunut. Alku oli tehty mystillisessä uudestisyntymisessä, sillä minä olin astunut uuteen elämään ja tunsin eläväni taivasten valtakunnassa, tunsin kuuluvani johonkin sisäiseen piiriin, jossa Jeesus Kristus oli mukana. Mutta uudestisyntymisen perästä sain lisäksi kokea, että ihminen todella on kutsuttu saavuttamaan jumalallista tietoa.

Kun ihminen näet on syntynyt taivasten valtakunnan, siis näkymättömän maailman kansalaiseksi, alkaa hänen elämänsä hengen maailmassa ja silloin hän myöskin saattaa tutustua n.s. henkimaailmaan. Hän saa nähdä ja hän saa kokea. Tahdon heti suoraan sanoa, että kaikki mitä olen saanut nähdä, kokea ja tietää, on omasta mielestäni ollut kuin armon osoitusta korkeampien valtojen puolelta. En löydä itsestäni mitään ansiota, aihetta eli syytä, jonka nojalla minulle olisi voinut tällaista tapahtua. Minkätähden minun piti saavuttaa tietoa ja kokemuksia? Minkätähden minä? En ollut niiden kokemusten arvoinen. Ei siis toinen totuuden etsijä, joka yrittää parastaan, saa ajatella, jos hän ei pyrkiessään pääse tuloksiin niin pian kuin minä, olevansa syrjäytetty taikka vähem-

min ansiokas. En ole muuta syytä omaan menestykseeni löytänyt kuin sen, että se kukaties oli välttämätön työlleni, koska olin saanut tehtäväkseni työskennellä teosofisen liikkeen puolesta.

Nyt tahdon kertoa vähän kolmesta seikasta.

Ensimmäinen on se, että kun kuvaamallani tavalla olin syntynyt uudestaan, jouduin jonkun vuoden kuluttua kosketukseen n.s. Mestareiden kanssa. Tapasin muutamia semmoisia Mestareita ja adepteja, joista puhutaan teosofisissa kirjoissa. Madame Blavatsky oli alituisessa yhteydessä niiden kanssa ja monet hänen perästään ovat sanoneet Mestareita tavanneensa. Kun kohtasin Eversti Olcottin, Teosofisen Seuran perustaja-presidentin, vuonna 1900, tuli hänen kanssaan myöskin puhe Mestareista. Hän kertoi silloin tuntevansa henkilökohtaisesti useampia Mestareita. Ne olivat tulleet hänen luoksensa. Hän ei ollut nähnyt niitä kaikkia fyysillisesti, mutta pari Mestaria hän oli tavannut fyysillisinä olentoina. Toisia adepteja hän oli nähnyt semmoisessa „harharuumiissa” eli maajaavi ruupassa, jota Mestari voi käyttää esiintyessään. Eversti Olcott oli yhtä vakuu-

tettu adeptien olemassaolosta kuin Madame Blavatsky ja hänestä oli suorastaan naurettavaa, kun oppinutkin maailma välistä uskoi Madame Blavatskyn keksineen koko vihittyjen veljeskunnan omassa mielikuvituksessaan.

Näiden viisaiden tietäjien on tapana ilmentyä opetuslapselle, silloin kun he katsovat, että opetuslapsi on „valmis” tai että hänelle on hyötyä heidän ilmestymisestään. Alussa luulin kaikkien Mestarien asuvan Tibetissä Himaalajalla, mutta sittemmin sain tietää, että heitä oli muuallakin, esim. Egyptissä, Europassa, Amerikassa. En tavannut ketään fyysillisesti eikä kukaan heistä tietääkseni liikkunut täällä Suomessa. Kuitenkaan kohtaukseni heidän kanssaan ei tapahtunut unessa, vaan sillä tavalla, että itse olin ulkopuolella fyysillisestä ruumistani, joka lepäsi vuoteessa tai istui mietiskelyasennossa. Liikuin itse toisessa, tälle fyysilliselle silmälle näkymättömässä ruumiissa vapaasti ja itsetietoisesti. Tällaisessa tilassa kohtasin näitä ihmeellisiä adepteja. Teosofinen Seura oli sekä julkisesti että sisäisessä piirissään puhunut kahdesta Mestarista, ja kuvasta päätin, että olin tavannut toisen niistä.

Mutta adeptien joukossa oli eräs, jonka tapaminen tuli minulle — tahdon sen kertoa tässä ohimennen — kuin todistukseksi siitä, että todella olin kohdannut elävän olennon ja „Vanhemman Veljen”.

Olin puhunut pitkälti hänen kanssaan monista asioista, kun lopulta kysyin häneltä, kuka hän oli. Hän oli mielestäni niin erikoisesti ystävällinen ja veljellisen kohtelias — on Messareita, jotka ovat niin majesteettillisia, että niiltä ei uskaltaisi mitään kysyä, — että rohkaisin mieleni ja sanoin: „Mutta kuka sinä olet?”*) Hän vastasi minulle heti: „Olen se unkarilainen vihitty, josta Madame Blavatsky mainitsee Salaisessa Opissa.” Tämä oli hämmästyttävää, sillä en koskaan ollut ajatellut mitään unkarilaista vihittyä. Mutta Salainen Oppi mainitsi hänestä, sen totesin kyllä kohta. Muutamia aikoja myöhemmin kävin Ruotsissa ja tapasin siellä erään esoteristin, joka teki minuun tavattoman sympaattisen vaikutuksen. Keskustelimme niin syvällisistä asioista, että

*) En tiedä oikein, pitäisikö käyttää suomeksi „te” vai „sinä” sanaa. Keskustelumme kävi englannin kielellä — ja *You* siinä kielessä välttää kaikki karit.

yhätäkkiä päätin kertoa hänelle vähän kohtaustani Mestarein kanssa. Kun muun muassa mainitsin, että yksi niistä oli sanonut olevansa se unkarilainen vihitty, josta Salainen Oppi puhui, niin ruotsalainen ystäväni joutui hyvin hämmästyksiinsä. „Niinkö”, hän huudahti, „niinkö?” Sitten hän äkkiä hypähti pystyyn — istuimme teosofisessa kirjastossa Tukholmassa — ja otti hyllyltä paksun teoksen, asetti sen minun käteeni ja sanoi: „Selaillkaa tätä kirjaa.” Selailin sitä ja odottamatta näin edessäni kuvan, joka antoi minulle kuin sähköiskun, sillä tunsin: tuohan on se adepti, jonka minä tapasin, tähän on se unkarilainen vihitty! Mutta kuvan alla oli vieras, ranskalainen nimi eikä siinä puhuttu unkarilaisesta vihitystä mitään. Huomautin tästä ystävälleni ja hän selitti: „Juuri unkarilaista adeptia tunnetaan tällä toisella nimellä.” Sitten hän kertoi minulle, että tämä adepti liikkui Europassa 1700-luvulla ja tunnettiin silloin kreivi de St. Germain'in nimellä. Muotokuva, joka oli valokuvattuna kirjassa, oli maalattu Ranskassa jonkun aikaa ennen suurta vallankumousta. Kreivi de Saint Germain oli historian oppikirjoissa

leimattu seikkailijaksi, mutta samalla tavalla kuin H. P. Blavatsky meidän aikanamme oli hänkin ollut salaisen veljeskunnan lähetti. Tämä kaikki oli minusta yhtä hämmästyttävää kuin todistavaa. Se oli todistus siitä, että olento, jonka olin tavannut ja jonka kanssa olin keskustellut, ei ollut ainoastaan historiallinen henkilö, josta oli jällellä kuva, vaan teosofisessa maailmassa tunnettu unkarilainen vihitty, sillä kreivi de St. Germain oli nimittäin salanimi. Hänen oikea nimensä oli Rakoczy ja hän oli syntyään Siebenbürgin ruhtinassukua. Tahdon nyt mainita toisesta seikasta, joka oli omiansa lisäämään okkultista tietoa. Minut pantiin näet tutkimaan kuolemanjälkeistä elämää. Tämä tapahtui sillä tavalla, että sain käydä kuolemanjälkeisissä tiloissa, manaloissa, helveteissä, kiirastulissa ja taivaissa. Sain kohdata erilaisia vainajia ja tutkia heidän tilojaan kuoleman jälkeen. Tämä oli yhtä opettavaista kuin jännittävää, — „kiintoisaa”, niin kuin sanotaan, — mutta ei ihmisten erilaisten kohtaloiden näkeminen ollut läheskään niin merkillistä kuin itselleni avautuva tietoisuus siitä, että minäkin olin tällä tavalla elänyt kuo-

lemanjälkeisissä tiloissa ja vielä saatoin elää. Kaikki ne tapaukset, jotka näin, olivat samalla niinkuin itseäni. Ei tämä tutkiminen ja tietäminen ollut katselemista kuin syrjästä, miten toinen ihminen on piinassa tai miten hän toimii kuolemanjälkeisessä elämässä. Ei se ollut mitään uteliaisuuden tyydyttämistä, joka itse asiassa olisi alhaista ja epäinhimillistä, vaan se oli osaaottamista vainajain elämään. Jos sain nähdä ihmisen, joka kärsi tuskia helvetissä tai tuonelassa, olin itse tuon ihmisen kanssa ja kärsin hänen tuskansa.

Okkultinen tutkimus ei ole tavallista tieteellistä tutkimusta, joka antaa ihmisen olla kokonaan ulkopuolella tutkittavaansa. Sekoitamme esim. kemiallisia aineita yhteen ja katselemme, mitä siitä muodostuu, ja itse olemme kaiken ulkopuolella. Ruumiimme ja aistimuksemme erottavat meidät kemiallisesta prosessista tykkäänään. Mutta okkultisessa tutkimuksessa on tieteellinen objektiivisuutemme henkistä laatua. Kuolemanjälkeisiä asioita esim. ei saa tutkia, ellei maksa lunnaita, ellei ota kärsiäkseen samoja tuskia, joita sielut kärsivät helvetissä. Ohimennen sanoen ei mikään helvetti ole ikui-

nen, mutta kyetäkseen hetkeksikään tuskia kestäämään täytyy totuudenetsijän olla mielikuvituksensa herra, jottei pelko valtaisi häntä. Täytyy olla sääli ja rakkaus kärsiviä kohtaan ja halu kärsiä heidän kanssaan. Mutta samalla täytyy olla hengessä rauha, joka tekee puolueettoman, tieteellisen havainnon mahdolliseksi. Sentähden muistuu mieleeni, mitä kerrotaan monesta vapahtajasta, nim. että he kuolemansa jälkeen astuivat alas vangittujen sielujen luokse ja saarnasivat heille pimeydessä. He astuivat alas tuonelaan. Juuri semmoista on Okkultinen tutkimus. Se on astumista manalaan auttamaan. Se ei ole uteliaisuuden tyydyttämistä, vaan rakkaudessa tapahtuvaa auttamista. Se on vangittujen sielujen valaisemista, rohkaisemista, lohduttamista, ja se on välistä sangen hidasta työtä. Vaikka auttaja ottaa osaa toisen kärsimykseen, ei hän läheskään heti saa toisen silmiä auki. Uudestaan ja uudestaan hän saa mennä lohduttamaan, puhumaan ja selvittämään, ennenkuin vainajat tuskissaan edes kallistavat korvansa. Paatuneen vainajan ei ole helppo kuulla omantunnon ääntä. Tämä kuolleiden luona käyminen ja heidän

opastamisensa ei ole niinkään „yliluonnollista”, sillä on verrattain paljon eläviä ihmisiä, jotka sitä tekevät, vaikkeivät vielä ole erikoisemmin edistyneitä salatieteilijöinä. Hyväsydämiset ihmiset, joiden sielua eivät ahdasmieliset uskonnokappaleet kahlehti, jotka uhkuvat auttamishalua ja jotka täällä maan päällä fyysillisten ihmisten keskellä auttavat ja palvelevat toisia, lohduttavat ja tekevät hyvää toisille, voivat nukkuessaan oppia auttamaan vainajia. Nukkuessaan he, vaikkeivät sitä muista ja siitä mitään tiedä, lähtevät ulos astraaliruumiissaan, ja koska he ovat ihmisiä, jotka haluavat palvella ja auttaa, niin heidät otetaan kouluun. Heille opetetaan, mitä heidän tulee tehdä ja millä tavalla auttaa. Tämä on sanomattoman suuri saavutus etupäässä meidän aikanamme, sillä sen perästä kuin teosofinen sanoma tuli maailmaan, on järjestetty tällaisia astraalisia kouluja eri maihin näkymättömässä maailmassa, ja niissä opetetaan eläviä ihmisiä heidän nukkuessaan tekemään palvelustyötä. Sentähden on tapana sanoa tietäjien kesken: kaikki ihmiset, olivat he kuinka köyhiä tahansa, voivat aina palvella ja auttaa toisiaan, jos vain

etsivät totuutta, vapauttavat järkensä dogmien kahleista ja säilyttävät sydämensä sääliväisenä ja rakastavaisena. He voivat silloin oppia yön aikana tekemään hyvää. Mutta muistakaamme: ei kukaan ihminen kelpaa yön aikana tekemään hyvää, joka ei tee sitä päivällä, kun hänellä siihen on mahdollisuutta. Meidän täytyy olla auttavia päivällä, jotta meillä olisi puhtaat kädet yöllä. On kuin ihminen ottaisi taakan yöelämään, on kuin olisi hänen käsissään ja jaloissaan kahleita, jotka estävät häntä auttamasta yöllä, jollei hän ole auttavainen päivällä. Mutta jos hän tämän ehdon täyttää, silloin ei hänen nukkumisensa tarvitse kulua turhaan. Olemme tottuneet sanomaan, että kolmas osa elämäämme menee hukkaan, ja se meneekin hukkaan, jos olemme kovasydämissä, pahoja ja häijyjä ihmisiä. Mutta jos olemme palvelevaisia ja auttavaisia, silloin on asiat päinvastoin. Henkimaaailmassa on järjestetty niin, että kellä sydän on puhdas, hän on tilaisuudessa tekemään hyvää.

Nyt vielä kertoisin mainitsemastani kolmanesta seikasta, mutta se on niin ihmeellistä laatua, että mieleni tekee puhua siitä huomenna.

IV.

RUUSU-RISTI

Eilisen esitelmäni johdosta kuulija, joka ei ennakoita ollut myötätuntoinen Ruusu-Ristille tai minulle personallisesti, olisi voinut täydellä syyllä huudahtaa: „Mikä tuo P. E. oikein luulee olevansa? Hän miltei esitti itsensä Jumalan Pojaksi, jotta nyt en sanoisi suorastaan vapahtajaksi. Hän puhui selvänäköisistä havainnoistaan ja vaelluksistaan henkimaailmassa ja kuolleiden auttamisesta. Hän kertoi itsestään jos mitä. Mikä hän siis luulee olevansa? Jumalallinen olentoko?” Mutta jos tuo kuulija olisi tullut minun luokseni ja kysynyt minulta tämän saman kysymyksen, olisin heti vastannut hänelle torjuen: „En luule mitään itsestäni. En personallisuutena ole mikään. En ole Jumalan Poika, en selvänäköinen, en tietäjä, en ole missään käynyt enkä mitään tehnyt.” Luultavasti kuulija, joka näin olisi ystävällisesti tullut luokseni ja kysynyt, olisi

hämmästynyt — ja mahdollisesti joku erikoinen ystävänikin olisi voinut hämmästyä semmoisesta vastauksesta. Ehkä hän on luonut, tuo ystävä, itselleen kauniin ja ylevän kuvan minusta, ja nythän minä olisin repinyt rikki koko hänen kuvansa ja tuottanut hänelle haitkean pettymyksen. Miten on siis asianlaita? Eikö tässä ole selvä ristiriita?

Olen kertonut tällaisia asioita, koska tahdon esittää, mikä on Ruusu-Risti-elämänymmärrykseni ja millä tavalla olen siihen tullut — enkä vielä ole esitystäni lopettanut, — ja sentähden on minun täytynyt kertoa asiat ja tapahtumat, joista olen tahtonut puhua, sillä tavalla kuin ne ovat minulle tapahtuneet. Mutta vastatesani yllämainittuun kielteiseen suuntaan oletulle persoonalliselle kysyjälle, olisin ilmeisesti puhunut ristiin. Enkä kuitenkaan. Tahdon vähäsen selittää.

Jos menen ajatuksissani sanokaamme neljännesvuosisadan taaksepäin, muistan kuinka puhuessani teosofisesta maailmankatsomuksesta en koskaan maininnut mitään siitä, että itse tiesin asioista. Esitin sanottavani objektiivisesti — historiallisesti tai filosofisesti.

Tietysti puhuin aina suurella vakaumuksella, niin että kuulijat saattoivat tuntea minun kyllä uskovan siihen, mitä puhuin, mutta en maininnut itsestäni mitään. Samalla kuitenkin ajattelin tai paremmin sanoen tunsin salaisesti itsekseni: „minäpä tiedän. Te ette aavista, te, jotka täällä istutte ja kuuntelette, että minä tiedän näitä asioita. Te ette aavista, missä olen käynyt, ja mitä olen kokenut. Te ette sitä aavista, enkä minä sitä teille puhu.” Mutta kun kesällä 1902 eräs minulle personallisesti tuntematon henkilö, joka jonkun kerran oli kuullut minun puhuvan, sanoi minulle jouduttuamme junassa sattumalta keskusteluun: „Te taidatte olla täällä Suomessa semmoinen pieni tietäjä. Minä olen aina niin itsekseni uskonut”, — en osannut muuta kuin hymyillä ja tehdä torjuvan liikkeen kädelläni, mutta kiitos tuntui oikeutetulta. „Niinpä niin”, ajattelin, „kyllä olenkin pieni tietäjä, vaikka en sitä sano”.

Tahdon kertoa toisenlaisenkin psykologisen havainnon. Välistä sanoivat minulle läheiset ystävät ja tuttavat: „Sinä olet puhuja. Sinä olet oikein luotu puhujaksi.” Silloin tunsin

syvästi loukkaantuvan!. Masennuin hengessäni tavattomasti, ikäänkuin minua olisi salaisesti solvattu. Luulin ystäväieni kiittävän muodollista puhetaitoani ja tarkoittavan, että puhuminen oli minulle kuin ammattia, — ja minä puolestani halveksin sydämeistäni kaikkea ammattimaisuutta. Olin mielestäni vapaa ihminen — taiteilija, joka kertoi ajatuksiaan ja näkemyksiään. En koskaan olisi osannut puhua mitään, jollei minulla olisi ollut jotain sanottavaa. En siis ollut „puhuja”.

Kun näin vanhempana ajattelen noita nuoruuden psykologisia reaktioita, osaan arvostella niitä paremmin kuin silloin. Nykyinen persoonallisuuteni oli karmallisena luonnonlahjana perinyt menneisyydeltään jonkunlaisen kyvyn ajatella ja pukea ajatuksia sanojen muotoon, mutta sisäinen minäni, joka tätä kykyä käytti, ei luonnollisesti antanut sille mitään arvoa *per se*, eikä persoonallisuus siinä kohden ollut kunnianhimoinen, kun se kerran oli luovuttanut vallan minuudelle. Sitä vastoin persoonallisuus oli valmis kallistamaan korvansa kiusaajan äänelle ja anastamaan itselleen kunnian tiedoista ja kyvyistä, jotka eivät olleet sen

omia, vaan kuuluivat yksinomaan korkeammalle, sisäiselle minälle. Kun nyt vanhempana joskus olen kertonut omista kokemuksistani ja asettanut itseni kuin näytteille, on tämä tapahtunut suurella sisäisellä tuskalla. On tuntunut siltä, kuin olisin kiinnittänyt itseni häpeäpauluun maailman piiskattavaksi, vaikka samalla olen tuntenut riemua ja kiitollisuutta siitä, että minunkin on suotu todistaa totuuden puolesta.

Olen näet vuosien varrella oppinut jotain uutta, — sitä, johon eilen tahdoin tulla, kun sanoin, että kolmas asia on, josta mieleni tekee puhua. Se kolmas asia, jota en ehtinyt eilen selostaa, on juuri muuttanut personallisen suhteeni salaiseen tietoon. Mieleeni muistuu mitä Madame Blavatsky sanoo Hiljaisuuden Äänessä vanhan itämaalaisen lähteen mukaan: jos sielusi erkanee vapaana omasta kotelostaan ja lentää halki ilmojen venyttäen hopealankaa; jos se katselee omaa kuvaansa avaruuden aalloilla ja sanoo itselleen: tuo olen minä, niin tunnusta, oi opetuslapsi, että sielusi on harhojen verkkojen vangitsema.

Merkkillinen on se opetus, minkä ihminen henkisessä elämässään saavuttaa. Merkillinen

ainakin silloin, kun hän kulkee Jeesuksen näyttämää tietä. Puhuessani eilen Jumalan poikuu-desta viittasin siihen, että sitä kokiessa tuntui Jeesus Kristus olevan ihmeellisellä tavalla läsnä. En osannut sitä silloin selittää itselleni, ihmettelin vain, mutta vuosien vierieissä, pitkien ponnistusten ja kokemusten perästä on vähitellen selvinnyt tämä merkillinen asia.

Ei voi sitä ymmärtää, ennenkuin on oikeassa suhteessa personalliseen itseensä. Ihmisen täytyy luopua omasta itsestään ja omasta elämästään voittaakseen Elämän, löytääksensä Kristuksen. Kasteen kokemus on kyllä niin täyteläinen ja niin valtava, että jumalanpoikuus tuossa suuressa uudestisyntymiskylvyssä tuntuu olevan valmiiksi toteutuneena. Mutta ihminen ei silti samassa ole täydellinen Kristusolento, vaan hänen täytyy vähitellen vuosien vierieissä toteuttaa, mitä hän silloin kasteen hetkellä oli. Hän tunsi silloin olevansa Jumalan Poika, ja niin hän saattaa luulla perästäpäin, että hän itse personallisesti on tuo Jumalan Poika. Hän ei tietysti osaa siitä kertoa kenellekään. Hän ainoastaan sanoo itselleen salaisella, hiljaisella tavalla: minä olen Jumalan

Poika. Vasta monien tuskien ja monenlaisten kokemusten perästä hän oppii sen, ettei sano itselleen: minä olen Jumalan Poika, vaan: Jumalan Poika on minussa. Hän oppii sen, ettei sano: minä olen Kristus, vaan: Kristus on minussa. Niinkuin apostoli Paavalikin sanoo: En minä nyt elä, vaan Kristus minussa. Sillä tavalla täytyy ihmisen henkisten kokemusten koulussa oppia. Hän saa vähitellen riisua itsensä paljaaksi. Hän saa vähitellen heittää itsestään kaikki mikä on hänen omaa itseään ja huomata, ettei hän olekaan mikään, vaan että hänen ainoa pelastuksensa on siinä, että Kristus on hänessä. Hänen pelastuksensa on siinä, että hän poistuu näyttämöltä, kieltää itsensä, unohtaa itsensä, antaa oman elämänsä, jotta Kristus voi astua häneen, elää hänessä, toimia hänessä.

Kun Jeesukselle sanottiin: hyvä opettaja, hyvä Mestari, hyvä rabbi, niin hän torjuen vastasi: Jumala yksin on hyvä. Mitä minä teen, en minä sitä itsestäni tee, vaan Isä minussa tekee. Niin ei uudestisyntynyt ihminenkään voi sanoa, että hän itse olisi mikään, — hän pyrkii siihen, että itse ei olisi mitään, jotta

Kristus voisi olla kaikki hänessä. Sentähden hänen elämänsä on pitkää, vaivalloista vetäymystä ulos itsestään, pois omasta itsekkyydestään, itserakkaudestaan, itseluulottelustaan, pois kokonaan tavallisesta, personallisesta itsestään. Hänen elämänsä on vaellusta pois siitä kaikesta, jotta Kristus, vahvuuden kallio, Jumala voisi hänessä vaikuttaa. Itseasiassa ihminen vain asettaa esteitä vapahtajansa tielle, ja kaikista suurin este, minkä ihminen asettaa vapahtajan tielle, on hänen oma itsensä. Jos osaamme sen pyyhkiä pois, silloin Kristus voi olla meissä, silloin jumalallinen rakkaus ja viisaus voi täyttää meidät. Meidän ylpeytemme ja itserakkautemme saa nöyryä ja me saamme viimein oppia, että oma itsemme ei mitään tiedä, ei mitään osaa, ei mihinkään kykene. Mutta se kykenee sekä tietämään että auttamaan, jos se antaa tilaa jumalalliselle minuudelle, Kristukselle ja niinkuin minun kokemukseni oli, Jeesukselle Kristukselle.

Tulen nyt asian ytimeen. Kristus-elämä tuli minulle — kuinka sanoisin? — Jeesuksen Kristuksen haahmossa. En saata empiirisen kokemuksen nojalla väittää, että totuudenetsijä toi-

sesta uskonnosta, sanokaamme buddhalainen, joka on kulkenut ehdottoman vilpittömästi ja hartaasti Buddhan viitoittamaa tietä, — että hän uudestisyntytyään sanoisi: Jeesus Kristus on minussa. Ei hän tietenkään niin sano, kaikista vähimmin, jos hän esim. ei ole kuullut Kristuksen nimeäkään, vaan luultavasti ja, tekisi mieleni sanoa, varmasti hän sanoo: Buddha on minussa. Niin ainakin pohjoisbuddhalainen mahajaan tien kulkija sanoisi. Ja jos hän todella on kokenut ja antanut persoonallisen itsensä väistyä syrjään ottaakseen päiväajunnassaan vastaan Buddhan suuren valon, niin että hän kuiskaa: Buddha on minussa, — silloin hän on löytänyt totuuden, silloin hän on tullut siihen mystilliseen, kosmilliseen Kristukseen, joka on kaiken takana. Ja vaikka en osaa väittää sitä empiirisen kokemuksen nojalla, tekisi mieleni uskoa, että lopulta jokaiselle totuudentietäjälle, oli hän buddhalainen tai mitä tahansa, selviää kuka se on, joka tässä kosmillisessa Kristuksessa persoonallisena voimana tulee häntä vastaan, niinkuin tapahtui Paavalille Damaskon tiellä.

Kosmillinen Kristus näet ei ole ainoastaan

suuri personaton rakkaus ja järki, joka meihin astuu. Silloinhan meidän oma minämme täytyisi tuolla rakkaudella ja järjellä ja me itse olisimme samaa rakkautta ja järkeä. Mutta nyt tuo suuri rakkaus ja järki tulee luoksemme personallisena voimana. Se tulee meihin vapahtajana. Se vapahtaja on minun kokemuksessani Kristus, Jumalan Poika personoituna Jeesuksessa. Vaikka Jumalan Poika metafyyillisesti katsoen on sisin Itsemme, tulee se Jeesuksen Kristuksen välityksellä päivätajuntaamme sinä elävänä vapahtajana, joka meidät nostaa. Se on sisäinen ja mystillinen tapahtuma ja Jeesuksen läsnäolo on symboli — sanan alkuperäisessä merkityksessä — siitä, että totuudenetsijä todella on löytänyt takaisin Isänsä huoneeseen. Sillä vapahtajan personalisuuden takana on se Isä, joka on personaton, se Isä, jota emme osaa määritellä — avaruuden ja iankaikkisuuden ehdoton, ääretön, salaperäinen elämä, pimeys, jossa Logos, kosmillinen Kristus, Jumalan Poika valona loistaa ja joka tällä meidän planeetallamme, tässä meidän ihmiskunnassamme on pukeutunut Jeesuksen Kristuksen muotoon.

Minkätähden nyt väitän, että Jeesus Kristus on Logoksen personifioiva voima? Minkätähden se ei ole Buddha? Siitä yksinkertaisesta syystä, että Jeesus Kristus vaikutti uudistavasti koko planeettamme henkiseen elämään; tästä seikasta olen tarkemmin puhunut esim. kirjassa „Paavali ja hänen kristinuskonsa”; sitä myös kohta vielä vähän valaisen. Valkoisen veljeskunnan Mestarit hyväksyvät fyysillisessä elämässä ainoastaan sen moraalin, jota Jeesus edusti ja osittain ennen häntä Buddha. Näin sanomalla tarkoitukseni ei ole pönkittää nykyistä n.s. kristinuskoa ja kristillisiä kirkkoja umpimähkään. Kristikunta kyllä pitää Jeesusta maailman ainoana tosi vapahtajana, mutta se ei ole tietoinen oman uskonkappaleensa tosi merkityksestä. Kristilliset kirkot eivät ole vilpittömästi etsineet Jumalan valtakuntaa eivätkä tietoisesti kulkeneet Kristuksen jälkiä, koska päinvastoin kaikki ovat pitkin vuosisatoja sivuuttaneet Jeesuksen oman opin ja hänen omat käskynsä ja tarrautuneet vanhoihin juutalaisiin oppeihin ja käskyihin, tehden Jeesuksesta jonkunlaisen ulkonaisen lunastajan. Kirkot eivät ole panneet pääpainoa

Paavalin sanoihin: Kristus meissä — Christus in nobis — vaan enemmän, miltei yksinomaan, sekä jumalanpalvelusmenoissaan että opetuksissa korostaneet vain omia sanojaan: Christus pro nobis — Kristus meidän puolestamme.

Jeesuksen Kristuksen mysterio tulee käsitettävämmäksi, jos saamme hiukankaan oikeamman kuvan siitä asiasta, jota nimitetään lunastukseksi. Teologit ja uskovaiset ihmiset syyttävät teosofeja siitä, että nämä eivät ymmärrä Kristusta taikka eivät omaksu Kristusta, eivät palvo häntä, eivät pidä häntä niin pyhänä kuin häntä tulisi pitää. Itseasiassa syyttäjät erehtyvät, vaikkakin teosofisina totuudenetsijöinä voimme käyttää ankaraa kieltä puhuessamme kirkonuskosta. Tahdomme vain näyttää, kuinka nurinkurista on tehdä ihmiskunnan suuresta draamasta ja vaiheista tällä planeetalla jotakin teatterin kaltaista, ulkonaista näytelmää, jossa syntiin lankeavat ihmisolennot, vihastuva ja kostonhimoinen Jumala, paha henki ja sentimentaalinen vapahtaja näyttelevät kukin omaa osaansa. Kristikunnassa aletaankin yhä enemmän ja enemmän huomata, että tuommoinen maailmankäsitys on liian pintapuolinen ja ulko-

nainen voidakseen olla tosi. Täytyy olla toinen ja korkeampi tarkoitus kaikilla noilla dogmeilla, joiden esoteerista merkitystä ei kukaan kiellä.

Jos suvaitsette, tahdon esoteeriselta kannalta lyhyesti esittää ihmiskunnan draaman, jotta ymmärtäisimme Jeesuksen osuuden siinä.

Puhun ihmiskunnasta kokonaisuudessaan ja puhun samalla kustakin ihmisestä yksilönä, sillä yksilö on pienoiskuva ihmiskunnasta ja jokaisen yksilön historia on pienoiskuva koko ihmiskunnan historiasta. Tämän tiedemiehet myöntävät oikeaksi. Biologit selittävät, että yksilön kehitys on yhteenveto rodun kehityksestä, jonka tähden täydellinen analogia on olemassa yksilön historian ja ihmiskunnan historian välillä, yksilön kokoonpanon ja ihmiskunnan kokoonpanon välillä.

Jokaisella ihmisyksilöllä on oma erikoinen tunnusmerkkinsä, ja se on hänen oma minänsä. Ei kukaan voi käyttää minä-sanaa toisesta ihmisestä, jokainen käyttää sitä vain itsestään. Tämä on erinomainen salaisuus. Psykologiassa on tavallista, että minä yhtälöidään n.s. sieluelämään sanomalla, että minä on sama kuin sen oma sisältö eli sieluelämä, että minä siis

on sama kuin ajatukset, tunteet ja tahdon sisäiset ilmaukset. Usein vielä lisätään, että ilman sieluelämää ei minää olisi, sillä jos otetaan ajatukset ja tunteet pois, jos otetaan halut, himot ja tahto pois, niin mitä ihmisestä jää jällelle? Ei mitään, sanovat psykologit, kun he analysoivat ihmisen sielua. Kuitenkin he ovat väärässä, sillä meidän täytyy myöntää, että osaamme kuvitella minää ilman ajatuksia, tunteita, ilman haluja, himoja ja kaikkea sielun personallista sisältöä. Voimme kaiuttaa sanan „minä” halki avaruuden, ja minä on silloin sana, mutta sitä ei voi lausua muu kuin ihminen omasta itsestään. Hän voi tietää oman olemassaolonsa ilman, että sillä olemassaololla on mitään sisältöä. Descartes lienee sitä tarkoittanut sanoessaan: *cogito, ergo sum*. Tämän voimme teoreettisesti ymmärtää, joskaan emme käytännössä osaa kulkea ulos paljaana minänä ilman sisältöä. Kuitenkin jäisimme puolitiehen, jos sanoisimme, että puhtaan, sisällyksettömän minän salaisuus on siinä, että se on tajuntayksiö. Ihmisminän salaisuus on syvempi: sen perusolemus on eetilistä laatua. Ihmisen minä on eellinen, siveellinen tajuntayksiö. Sen osoittaa ilmennyt minä.

Todellisuudessa tunnemme näet minän ainoastaan mikäli se on maailmassa ilmennyt. Kullakin ihmisellä on oma maailmansa, jossa hänen minänsä ilmenee. Mikä se maailma on? Se on juuri hänen sielunsa, jossa minä ilmenee eetillisenä tajuntana, s.o. tajuntana, joka yhtämittaa on tekemisissä siveellisten vastakohtain, hyvän ja pahan kanssa. Minä on eetillinen arvostelija omasta luonnostaan. Se itsestään jakaa olemassaolon ilmiöt hyväksi ja pahoiksi, vieläpä se jakaa itsensäkin hyväksi ja pahaksi. Minä lausuu itsestään: minä olen hyvä ja minä olen paha. Vanhassa vertauskuvassa sanottiinkin, että ihmiskunta asuu eedenin paradiisissa, jossa on hyvän ja pahan tiedon puu. Eikä ainoastaan ihmiskunta, vaan jokainen yksilö. Ihmisen minuus on elämän paradiisissa sidottu hyvän ja pahan tiedon puuhun.

Mikä nyt on tämä hyvän ja pahan tiedon puu? Tarkastaessamme sitä lähemmin voisimme sanoa näin (en puhu asioista perusteellisesti, siihen ei ole aikaa, puhun vertauskuvallisesti ja havainnollisesti, ja te voitte jokainen päättää, kuinka paljon perää sanoissani on): hyvän ja pahan tiedon puusta oppii ihmisen minä elä-

mien vieriessä tunnustamaan: paha, se on minun sieluni, hyvä, se on minun ruumiini.

Tähän paradoksiin kätkeytyy totuus. Kun ihminen minänä katselee omaa arvoitustaan, hän huomaa: siveellinen paha on hänen sielunsa, hänen sieluelämänsä, jonka hän on tuonut eläinkunnasta — eläin hänessä. Hänen tunteensa, halunsa, himonsa, hänen useimmat ajatuksensa, hänen itsekäs luontonsa, se se on periytynyt eläinkunnasta häneen. Se on hänen sisäinen n.s. astraalinen olemuksensa. Se on hänessä. Kun hän taas katselee ruumistaan objektiivisen tieteellisesti, tutkien sen anatomiaa leikkauspöydällä ja sen fysiologiaa tarkoilla aistihavainnoilla, hän huomaa, kuinka viisaasti ruumis on järjestetty ja kuinka sen toiminnat ovat' täydellisiä. Hän huomaa elämien vieriessä, että siinä määrin kuin hän ymmärtää kuunnella ruumiinsa ääntä ja kieltäytyä tottelemasta sielunsa eläimellisiä kiusauksia, siinä määrin hänessä kehittyy inhimillinen ajatus, se ajatuselämä, jota hän nimittää hyväksi, oikeaksi, järkeväksi. Se ajatuselämä taas, joka palvelee eläimellistä sielua, on kehittynyt velttoudessa ja laiskuudessa ja sitä hän

nimittää pahaksi. Hyvät ajatukset hän on oppinut ruumiinsa kautta, ruumiinsa puhtaiden aistimien välityksellä, pahat kuunnellessaan sielunsa eläimellisiä himoja. Ihmisen sisässä on hyvän ja pahan tiedon puu, ja pahan tiedon puu tuntuu hänestä toistaiseksi usein läheisemmältä, koska eläinkunnalta perityt vaistot ovat ihmiskunnassa laskeneet pohjan itsekkyydelle. Mutta jo on ehtinyt paljon hyvääkin kehittyä ihmisessä luonnollisen valinnan ja kehityksen kautta.

Ihmiskunnan samoin kuin yksilön kehitys jäisi kuitenkin ylen hitaaksi, ehkä kokonaan pysähdyksiin, ellei olemassaolon eedenissä olisi kolmaskin puu: elämän puu, josta ihmisen henki kasvaa. Ja mikä on tämä elämän puu? Se on korkeudesta tuleva hyvä, joka ei ole ihmistä itseään sielullisesti, ei hänen omaa tekemäänsä, ei kehittynyt hänessä hänen totuudenmukaisten havaintojensa ja aistimustensa eikä hänen sisäisten harkintojensa kautta, vaan joka on tullut häneen kuin ylhäältä. Mutta tämä elämän puu, josta hän hengessään on osallinen, johon hän voi kätensä nostaa ja hädässään vedota, on silti niin kaukana ja korkealla, niin

erillään hänestä, ettei hän sitä näe eikä löydä. Hän vain aavistaa sen olemassaolon. Korkeimpina hetkinään hän tuntee, että jokin hyvä koskettaa häneen, mutta se hyvä tuntuu olevan niin ulkopuolella hänen tavallista tajuntaansa, että hän vuosituhansien vierieissä on tottunut siihen uskoon, että elämänpuu on jossakin ulkonaisessa taivaassa. Ei hän ole sitä elämänpuuksi nimittänytäkään. Hän on nimittänyt sitä Jumalaksi tai monikolla jumaliksi, hän on ruvennut uskomaan, että kaikki hyvä, kaikki valta, kaikki tieto on ulkopuolella häntä, jossain Jumalassa tai jossain jumalallisissa olennoissa. Joka uskonnossa on ihminen ojentanut kätensä jumalia kohti ja huutanut heitä avukseen, mutta harvoin hän on uskaltanut edes ajatella, että Jumala tai jumalalliset olennot olisivat hänessä itsessään. Ainoastaan varsinaiset totuudenetsijät ovat aikojen vierieissä ymmärtäneet ja käsittäneet, että samoin kuin hyvän ja pahan tiedon samoin on elämän puukin ihmisessä itsessään — niin, että hyvän ja pahan tiedon puu itseasiassa on muutettava elämän puuksi. Ja juuri sentähden, että ihmiskunnan tehtävänä on muuttaa hyvän ja pahan tiedon puu elämän

puuksi, joka on keskellä paradiisia, juuri sentähden semmoiset olennot, jotka ovat tämän tehtävän jo suorittaneet, tahtovat auttaa ihmiskuntaa. Meidänkin pallollamme on pitkiä aikoja ollut olemassa semmoisia ihmisiä, joissa elämän puu on elävä.

Mikä tämä elämän puu on? Mikä se hyvä on, joka on meissä hiukkasen verran, mutta enemmän vielä meidän yläpuolellamme?

Se on Jumalan Poika, jota nimitämme kosmilliseksi Kristukseksi eli Logokseksi. Se on suuren iankaikkisen elämän tajunnassa piilevä mielle täydellisestä personallisesta elämästä ja olemuksesta. Kristus on Jumalan Poika. Jumalan Poika on äärettömyksien Isä-tajunnassa elävä täydellinen ihminen. Tämä universaalinen, yleismaailmallinen Logos „on Jumalan tykönä ja on Jumala”, täyttää koko avaruuden ja on kaiken ilmenneen elämän takana, pyrkien siinä esille. Koko ilmennyt elämä on vain sitä varten, että äärettömyyden Jumalan täydellinen Poika, — täydellinen ihminen, niinkuin sanomme tällä planeetalla, — pääsisi ilmeneeseen. Voisimme myös toisella kielellä sanoa: olemassaolon tarkoitus on, että Jumala tulisi personalliseksi. Kosminen tajunta pyrkii

yhtä mittaa alas aineeseen, ilmenneisiin muotoihin, ja jos ajattelemme elämää tällä planeetalla, sanomme: kosmillinen Kristus-tajunta on pitkin matkaa pyrkinyt tulemaan ilmi ihmiskunnassamme ja on onnistunut osittain ilmeneeseen monen profeetan kautta. Kristus on näytetty monissa uskonnoissa, monissa henkissä pyrkimyksissä, ja tuli järjen puhtaana valona esiin Buddhassa n. 600 vuotta e. Kr. Buddhassa kuului Kristuksen ääni ja Buddha puhui Jumalan sanaa. Mutta kosmillinen Kristus tuli täydellisemmin ja ennen kuulumattomalla tavalla ilmi Jeesuksen persoonassa, Jeesus Natsarealaisessa, jota sentähden on nimetty Jeesukseksi Kristukseksi.

Jeesus Kristus on se ihminen, joka ruumiillistutti kosmillisen Kristuksen, joka antoi Logoksen eli maailmankaikkeuden Jumalan Pojan personallisesti näkyä. Jeesus Kristus oli ensimmäinen, joka toi Isän Jumalan täydellisesti maan päälle. „Ken minut näkee, hän näkee Isän.” Jeesus Kristus vapautti eli lunasti maapallon sen alemman minän eli Saatanan kahleista ja astui itse elähyttävänä minuutena maapalloon. Samalla hän astui ihmiskun-

nan sisään, ei sillä tavalla, että hän olisi vallannut kenenkään ihmisen minuuden, vaan sillä tavalla, että hän toi kosmillisen Kristuksen niin lähelle jokaista ihmisyyksilöä, että tämä Kristus Jeesuksen persoonassa kolkuttaa jokaisen ihmisen sydämelle ja kysyy jokaiselta yksilöltä: tahdotko seurata minua? Tahdotko tulla minun kaltaisekseni? Tahdotko yhtyä minuun?

Kuka tietää, kuinka äärettömiä aikakausia olisi kestänyt, ennenkuin olisimme rakentaneet hyvän itsessämme niin vahvaksi, että olisimme uskaltaneet uskoa siihen kokonaan ja valita elämän puun, Kristuksen, hyvän ja pahan tiedon tilalle, — kuka sen tietää? Ehkä minuutemme ennen sitä olisivat joutuneet kokonaan hukkaan. Nyt sitä vastoin on kosmellinen Kristus personoitunut, tullut eläväksi vapahtajaksi, joka saattaa lunastaa eli vapauttaa meidän minämme pahan kahleista. Meidän minämme voi yhtyä Kristuksen minään ja siinä on sen pelastus. Kun minämme ei enää pidä kiinni omasta sielustaan, omasta eläimellisestä puolestaan, omasta itsekkästä itsestään haluineen ja himoineen, silloin se vapaana saattaa yhtyä Kristuk-

seen, niin että Jeesus Kristus elää meidän minässämme. Ei Jeesus Kristus millään tavalla syrjäytä meidän omaa minäämme. Hän ainoastaan sen „lunastaa Saatanan vallasta”. Tämä on alkemiallinen prosessi, jota jokainen ihminen voi kokea.

Jokainen ihminen voi kokea tuota mystillistä lunastusta, jos hän seuraa Jeesusta Kristusta. Ei sitä voi kokea ryhtymällä eli antautumalla uskomaan jonkun kirkon tai lahkon opinkappaleita. Korkeintaan voi jotain sisäistä autuuden tunnetta kokea „uskon” aiheuttamassa hysteerisessä mielentilassa, mutta tässä ei ole kysymys mistään semmoisesta. Hysteerinen herämys on todellisen uudestasyntymisen irvikuva. Tässä on kysymys siitä, että ihminen rauhallisesti jokapäiväisessä elämässään noudattaa Jeesuksen käskyjä, unohtaa ja syrjäyttää alemman minänsä, luopuu sielustaan ja voittaa henkensä. Silloin Jeesus Kristus, niinkuin evankeliumissa sanotaan, ottaa häneen asuntonsa. Hänen personallinen itsensä ei enää ole esteenä tiellä. Hän ei itse luulottele mitään. Alemmassa minätietoisuudessaan hän ei sano itseään selvänäköiseksi, ei tietäjäksi, ei auttajaksi, ei

miksikään. Hän tietää, ettei hän sitä ole, mutta hän tietää myös, että hänessä on se, joka osaa ja kykenee, hänessä on vapahtaja, hänessä on Kristus. Ja Kristus puhuu hänessä Jeesuksen sanoilla: „pidä minun käskyni. Jos rakastat minua, jos tahdot, että tulen luoksesi, niin pidä minun käskyni.” Ei ole muita mahdollisuuksia. Ei voi tulla Mestarin luo, jollei kulje Mestarin viitoittamaa tietä. Ja muistakaamme, että Kristus puhui ennen Jeesusta profeettain suun kautta. Ken vilpittömästi, todella pyrkien ja ponnistaen seuraa toista Mestaria, Buddhaa tai Zarathustraa tai Laotsea tai Krishnaa tai ketä tahansa, joka tiellä kulkee, hän varmasti joutuu kosketukseen kosmellisen Kristuksen kanssa. Ja jos hän käy läpi uudestasyntymisen mystillisen kokemuksen, hän tulee Jeesuksen Kristuksen luo, vaikkei hän sitä nimeä tuntisikaan. Nimihän ei merkitse mitään. Olen kuitenkin taipuvainen uskomaan, että hänelle selviää ennen pitkää, kenen luo hän on tullut ja mitä hänelle on tapahtunut.

Kun ajattelen sitä elämänymmärrystä, johon vuosien vierieissä olen kypsynyt, ja jota olemme tottuneet nimittämään Ruusu-Risti-teosofiaksi,

minä voisin lyhyesti toistaa: teosofian kautta tulin kosmillisen Kristuksen luo, kosmillinen Kristus vei minut Jeesuksen luo, Jeesusta seuraten jouduin Jeesuksen Kristuksen luo. Ja kaikki tapahtui teosofian merkeissä.

Kun täällä Suomessa tahdoimme uskollisina Teosofisen Seuran jäseninä perustaa oman osastomme, jossa me tekisimme vapaalla arvovallalla työtä sen puolesta, minkä totuudeksi olimme ymmärtäneet ja jota sittemmin nimitimme Ruusu-Risti-teosofiaksi, niin Suomen Teosofinen Seura katsoi viisaammaksi, ettemme olisi itsenäisenä osastona Teosofisessa Seurassa. Kansainvälinenkin Teosofinen Seura arveli, että olimme kulkemassa jonkunlaista lahkolaisuutta kohti ja että rajoituimme jollain tavalla kristinuskoon tahtomatta enää olla yleismaailmallisia. Tässä kohden olemme Ruusu-Ristinä eri mieltä, vaikka tietysti on mahdotonta ottaa ihmisiä pois heidän ennakkoluuloistaan. Niinkuin minä katselen asioita, en ollenkaan ymmärrä, miten Ruusu-Risti-kanta olisi lahkolaismainen. Ruusu-Risti-kanta on totuus, ja teosofisen liikkeen tunnuslause kuuluu: totuus on korkein uskonto.

Olen aina etsinyt totuutta ja aina ollut valmis antamaan itseni totuuden puolesta. Olen ollut varma siitä, että ihminen löytää totuuden, jos hän ei harrasta mitään muuta kuin totuutta. Totuus kuljetti minua tällaisia polkuja, ja minä tunnen, että sydämeni on lämmin kaikkia etsijöitä kohtaan, kuulukoot he mihin uskontoon tahansa. Minä tunnen, että jos ihminen on vilpittömän omassa uskonnollisessa pyrkimyksessään, hän varmasti tulee totuuden lähteelle, mutta en voi sille mitään, että totuuden lähde on saanut minussa nimen Jeesus Kristus.

JOBIN KOHTALO

V.

JOBIN KOHTALO

Jobin kirjan tuntevat kaikki — tuon vuosituhansia vanhan, juutalaisten pyhien kirjojen joukkoon kuuluvan korkealentoisen runoelman. Kaikki tuntevat kertomuksen hurskaasta miehestä, jota ahdistettiin liian kovilla kärsimyksillä, niin että hän, joka oli jumalinen ja nöyrä Herransa edessä, lopulta ei jaksanut enää kestää, vaan huusi ulos tuskansa, valitteli ja miltei nuhteli Jumalaa, joka niin kovasti häntä nyt rankaisi. Meidän myötätuntomme on Jobin puolella, sillä Jobista selvästi sanotaan, että hän oli rehellinen ja kunnan mies. Kun luemme, miten hänen kolme ystäväänsä, jotka tulivat häntä lohduttamaan, soimaavat Jobia hänen valittaessaan, nuhtelevat häntä jumalattomuudesta hänen huudahtaessaan, ettei hän enää jaksaa kärsiä, tuntuu meistä, että ystävät ovat sydämettömiä, vieläpä ulkokullatuita. Emme tunne sympatiaa heitä kohtaan. Myötätuntomme py-

syy Jobin puolella. Mutta on olemassa neljäs ystävä. Tämä lohduttaa ja nuhtelee Jobia toisella tavalla, niin että Job jää mietteisiinsä, koska hän ei mitään vastaa. Sitten Herra ilmestyy Jobille ja nuhtelee häntä. Silloin Job vihdoinkin tyyntyy, ilmaisee katumuksensa ja nöyrän mielensä ja kiittää taasen Herraa. Kertomus päättyy lukijan mielestä ehkä hieman banaaliseksi: Jobille käy taas erinomaisen hyvin. Hän pääsee kärsimyksistään ja huolistaan ja elää oikein vanhaksi, oikein vanhaksi.

Jobin kirja on, niin kuin sanottu, runoteos, sillä kaikki puheet, jotka muodostavat sen pääsisällön, ovat ihanat lukea. Jobin valitusvirret ovat sanomattoman runollisia ja toisten puheet ovat täynnä kauniita vertauskuvia, niin että koko kirjan lukee suurella taiteellisella nautinnolla.

Mutta mikä tekee, että Jobin kirja voidaan lukea pyhien kirjojen joukkoon, että se on joutunut Vanhaan Testamenttiin ja että juutalaiset ja kristityt pitävät sitä yhtä suuressa arvossa, ei ainoastaan kauniin kielen ja muodon takia, vaan toisestakin syystä? Mielestäni syy, miksikä Jobin kirjaa voi pitää erikoisesti

pyhänä ja siis mystillisenä, esoteerisena kirjoituksena, on siinä, että teos alkaa hämmästyttävällä proloogilla eli esipuheella, joka heittää eteemme pahan probleemin uudessa muodossa. Kahdessa paikassa alussa on kohta, joka tapahtuu, niinkuin samansuuntaiset kohtaukset Goethen Faustissa, näkymättömässä maailmassa jumalien parissa. Kerrotaan, että jumalat pitivät neuvostokokouksen, ja näiden jumalien, joukossa oli myöskin se, jota nimitetään Saatanaksi. Jumalien keskustellessa johtajansa, Herran kanssa maanpäällisistä oloista, huomautti Herra puheenjohtajana: kyllä kai te kaikki olette panneet merkille, kuinka hurskas ja luotettava Job on? Kaikki tunnustivat sen huomanneensa ja Saatanakin myönsi, että Job oli hurskas ja ihmeellinen mies. Mutta samassa hän lisäsi: Juuri sen takia tekisi mieleni häntä kiusata. Enkö minä saisi tehdä hänelle jotain, joka horjuttaisi hänen lujutuksensa ja hänen uskoansa? Oi, sanoi siihen Herra, ei hänen uskonsa horju, mutta olkoon sinulla lupa yrittää. Ja Saatan lähtee maanpäälle kiusaamaan Jobia.

Tämä kertomus todella avaa uusia näköaloja,

kun ajattelemme pahan probleemia. Jos ymmärrämme sen sanatarkalla tavalla, tulemme siihen, että ihmisiä maan päällä voidaan kiusata kärsimyksillä, joita he eivät ole ansainneet, tuskilla, jotka eivät näennäisestikään oikeutetuina rangaistuksina seuraa heidän pahoja töitänsä. Semmoinen käsitys pahasta ja kärsimyksistä tympäisee meitä kovasti. Uudessa Testamentissa sanotaan nimenomaan, että Jumala ei ketään kiusaa. Totta on, että Jobia ei Herra itse kiusaa, mutta hän antaa Saatanan kiusata, ja meistä tuntuu, että jos Jumalan luvalla saadaan kiusata, silloin Jumalakin on siveellisesti mukana kiusauksessa ja siitä vastuussa. Jobin kirjan näkökanta on mielestämme näin tulkituna epämoraalinen, koska olemme tottuneet ajattelemaan, että tarkoitus ei pyhitä keinoja. Jos Jumala kiusaa tai antaa jonkun kiusata ansaitsemattomasti meitä ihmisiä, silloin Jumala on jesuiitta. Näin ollen ei ole turhaa hie-man tarkastaa tätä kertomusta ja pohtia, mikä siinä oikeastaan voisi olla sisäisenä tarkoituksena.

On selitetty, että Job kuvaa ihmiskuntaa ja että kertomus Jobista itseasiassa on esitys

ihmiskunnan kohtalosta. Ketä silloin ovat esipuheessa esiintyvät Jumalan Pojat? Epäilemättä n.s. 7 pyhää planeetta-henkeä, jotka yhdessä auringon kanssa edustavat korkeinta valtaa meidän aurinkokunnassamme. He hoitavat, ohjaavat ja johtavat sen elämää ja sen kohtaloita. Nämä korkeat planeettahenget eli jumalat asustavat auringossa ja voivat tietenkin siellä neuvotella. Koska kerran ovat eläviä olentoja, korkeita jumalia, he voivat luonnollisesti neuvotella. Yksi heidän joukossaan on nimeltään Saatana ja se on meidän maapallomme planeettahenki, sen entinen korkein valtiaskymättömässä maailmassa. Minkätähden on tätä johtajaa nimitetty Saatanaksi? Sentähden, että hänen planeettansa on kärsimysten koulu. Tällä planeetalla on tuskaa ja pahaa enemmän kuin muualla. Saatana otti suorittaakseen raskaan tehtävän, kun hän ryhtyi kasvattamaan tämän planeetan eläviä olentoja pitämällä heitä kärsimysten koulussa. Ei ole ihana tehtävä jumalalliselle olenolle peittää kasvonsa suruharsoon ja valmistaa tuskaa ja kärsimystä niille, joita hänen täytyy johtaa. Jos Saatana on ylpeä, eivät hänen kasvattinsa häntä siitä kiitä. Kirouksia hän niittää eikä kunniaa.

Mutta jos Job kuvaa ihmiskuntaa, kuvaa hän varmaan kaukaisen tulevaisuuden puhdistunutta ihmiskuntaa. Täytyyhän meidän tunnustaa, ettemme vielä ole tulleet siihen kohtaan, joka sopii Jobin kirjaan, sillä missä on se ihmiskunta, jonka kaikki jäsenet ovat hurskaita, nöyriä ja puhtaita Jumalan kasvojen edessä? Me olemme vielä sängen epätäydellisiä ihmisolentoja emmekä lainkaan niinkuin Job, josta kerrottiin paljasta hyvää.

Mutta meidän ei ole pakko käyttää avainta, joka selittää kirjan sisällön koko ihmiskunnan kannalta ja koko ihmiskuntaa tarkoittavana, vaan saatamme täydellä syyllä avata kirjan sillä avaimella, joka tarkoittaa yksilöllistä ihmistä ja hänen kehitystään, hänen elämäänsä ja kohtaloansa. Silloin Job kuvaa määrätynlaista ihmistä — ei kaikkia umpimähkään. Job on siksi tarkasti karakterisoitu personallisuus, että tunnemme hänessä määrätynlaisen elävän ihmisen. Ja hämmästyseksemme sanomme, että vaikka tämä kirja ehkä kuuluu juutalaisten vanhimpiin kirjoihin, se kuvaa ihmistä sel-laista, jollaisia meillä on juuri nykyaikana. Juuri semmoiset ihmiset kuin Job ovat meidän

parhaimpia ihmisyksilöitämme nykyaikana. Missä suhteessa Job on niin uudenaikainen? Hän on ensinnäkin kaikin puolin kunnan mies. Hän on ihminen, joka on joka kohdassa täyttänyt velvollisuutensa. Hän on ihminen, joka on elänyt maailmassa mukana, toiminut maailmassa maailman tavalla, oikein nykyaikainen liikemies, joka on menestynyt kaikissa puuhissaan. Hän on suuri afäärimies nähtävästi, sillä hänellä on suunnattomia rikkauksia. Kertomuksessa mainitaan, kuinka paljon karjaa hänellä on ja minkälaiset hänen tulolähteensä ovat, ja sanotaan vielä, että hänen rikkautensa ovat maankuulut. Sanotaan myös, että hän elää onnellisessa avioliitossa. Ei tarkemmin karakterisoida hänen vaimoaan, mutta myöhemmin kertomuksessa vaimo esiintyy mielestämme vähän kylmänä ja tylynä Jobia kohtaan. Kuitenkin hänen perheolonsa olivat onnellisia, koska Jobilla oli hyviä lapsia, tyttäriä ja poikia, jotka asuivat isänsä talossa ja pitivät juhlia ja kestitsivät vieraita. Hurskaana ja Jumalaa pelkäävänä miehenä Job ei unohtanut mennä kammioonsa rukoilemaan lastensa puolesta siltä varalta, että nämä unohtaisivat Jumalan ilonpidoissaan.

Jobista kerrotaan edelleen, että hän menestyi maailmassa kaikella tavalla, myöskin niin, että hän saavutti kunniaa. Hänen naapurinsa kunnioittivat häntä, ja missä ikinä hän vain liikkui, häntä kohdeltiin kuin kuningasta ainakin. Hän kertoo itsestään: Kun minä läksin kaupunkiin, silloin syntyi vasta hämminki. Minä menin torille istumaan ja nuorten sekä lasten piiloutuessa kainoudesta porttikäytäviin vanhat kokoontuivat ympärilleni kuuntelemaan minua. Niin viisaita puheita tippui hänen suustansa. Ja tärkeintä oli, että hänen hyvä maineensa oli oikeutettu ja ansaittu, sillä hän ei koskaan ollut tehnyt vääryyttä kenellekään, ei millään tavalla ketään pettänyt; rikkautta kootessaan hän ei ollut valehdellut, ei väärentänyt, ei ryöstänyt. Hänellä oli aina ollut puhtaat kädet.

Kerrassaan nykyaikainen ihminen siis, sillä joskin jotkut arvelevat, että kaikki rikkaat ovat roistoja ja kaikki „porvarit” sydämettämiä ryöväreitä, niin tiedämme, että tämä ei ole totta. Juuri rikkaitten joukossa ja niiden kesken, jotka ovat maailmassa menestyneet, on kaikista kunnollisimpia ihmisiä. Ei sentään valhe ja petos yksin menesty maailmassa.

Kyllä rehellisyyskin maan perii. Iloksemme ja nautinnoksemme näemme, että semmoinenkin ihminen, joka on kunnan mies, menestyy maailmassa. Meistä nykyajan ihmisistä tämä tuntuu oikealta ja sentähden Jobin kohtalo herättää meidän sympatiamme. Kunnioitamme häntä hänen kuntonsa takia ja iloitsemme hänen menestyksestään.

Mutta silloin tulee toinen kysymys eteen. Miksikä Jobia kiusattiin, vieläpä kaksi kertaa? Ensimmäisen kiusauksen hän kesti, mutta toista hän ei kestänyt. Eihän niin saata elämässä olla. Ehkä on harhaan viepä esitystapa itse kertomuksella, kun se kertoo taivaallisesta kohtauksesta proloogissa? Olkoon, mutta meidän onkin nyt käytettävä toista avainta, kun tulkitsemme Jobia yksilönä.

Ei nyt olekaan kysymys planeettahengistä ja korkeista jumalista — vaan mistä? Inhimillisistä olennoista — Salaisen Veljeskunnan Mestareista. Ajatelkaamme, että Mestarit katselisivat ympäröivään maailmaan ja silloin näkisivät Jobin kaltaisen ihmisen, ihmisen, jossa ei vilppiä ole, todellisen israeliitan, niinkuin Jeesus sanoo evankeliumissa, — ajatelkaamme, että

he näkisivät semmoisen ihmissielun loistavan jossain. Tiedämmehän, että henkimaailmassa esiinnyimme jonkunlaisina väriolentoina astraalisine auroinemme ja korkeammissa maailmoissa meidän minuutemme näyttäivät tuikkivilta tähdiltä eli lepattavilta liekeiltä. Tämä liekki on tavallisissa ihmisissä hämärä ja pieni, mutta kuta kehittyneempi ihminen on, sitä enemmän hänen liekkinsä loistaa. Se voi nousta suureenkin loistoon ja kirkauteen. Kun nyt Mestarit, viisaat vanhemmat veljet istuvat observatoriossaan katsellen ulos maailmaan, he tarkkaavat ihmisten liekkejä nähdäkseen onko sieluja, jotka kirkaammin loistavat. Kun he huomaavat, että tuossahan on Job, ihmissielu, joka loistavana patsaana kohoaa ympäristönsä yli, mikä silloin on näiden vanhempien veljien ja adeptien tehtävä? Mikä on heidän velvollisuutensa? He valvovat ihmiskunnan kehitystä, ja useat heistä elävät auttaakseen yksilöitä, kun nämä ovat valmiit astumaan henkisen kehityksen tielle. Heidän tehtävänsä on pitää silmällä yksilöä, joka näyttää oireita henkisyteen päin, ja esiintyä hänelle. Teosofisista kirjoista voimme lukea, että kun opetuslapsi on valmis, tulee

Mestari hänen luokseen — tai paremmin sanoen: kun ihminen on valmis tullakseen opetuslapseksi, silloin Mestari ilmestyy hänelle ja ottaa hänet opetuslapsekseen.

Kun Veljeskunnan Mestarit näkevät Jobin, ihmisminän loistavan henkevällä tavalla, päättelivät he kokouksessaan: tuo Job onkin sillä kohtaa kehityksessään, että jonkun meistä täytyy mennä hänen luokseen. Ja se Mestari, jolla jo kaukaisia aikoja sitten on ollut pienen pienen salainen yhteys Job-ihmisen kanssa, sanoo: minä kai sitten lähden hänen luokseen. Minun tehtäväni on kai ilmestyä hänelle. Mutta vanhemmat veljet ajattelevat ja tuumaavat kokouksessaan : emme saa unohtaa, että ennenkuin meillä on oikeus ottaa ihmisyksilö oppilaaksi ja siis vaatia ja odottaa häneltä miltei äärettömiä voimia kysyvää ponnistusta, täytyy meidän koetella häntä, onko hän todella valmis. Eivät viisaat tietäjät ole oikeutetut muitta mutkitta ilmestymään jollekulle ihmisyksilölle ja sanomaan hänelle: tule meidän opetuslapseksemme! Ensin täytyy Mestarin pitää ihmistä silmällä ja salaisesti häntä koetella nähdäkseen, tahtooko hän itse astua salaiselle

tielle. Koetteleminen on silloin armonosoitusta, ystävyyden ja rakkauden osoitusta. Mestari on jo katsonut ihmissielun sopivaksi ja valmiiksi, ja nyt häntä on koeteltava. Mitä tämä koetteleminen merkitsee ?

Se ei merkitse muuta kuin että ihmisen sielu otetaan tarkastettavaksi ja punnittavaksi, jotta henkinen tahto ja olemismotiivi tulisi näkyviin. Sielu aivankuin pistetään, jotta nähtäisiin, onko se ehjä ja puhdas, onko se kristalli, johon Jumalan hengen valo voi heijastua, vai onko siinä kohtia, joita täytyy parantaa. Voihan Job-ihmiselläkin olla sairas kohta sielussaan hänen siitä tietämättään. Se on kuin pieni, miltei näkymätön paise. Kun siihen pistetään, niin se puhkeaa, ja paiseen puhkaiseminen vie parannukseen. Job-ihmiselle on osoitettu erikoista huolenpitoa, on tahdottu, että hän parantuisi ja saisi tulla opetuslapsiksi, jolloin Mestari voi ilmestyä. Tämän voimme ymmärtää tapahtuvan esiripun takana. Jobin kirja nostaa meille vähän tuota esirippua. Ei ole kysymyksessä ansaitsematon rangaistus, vaan salapukuinen siunaus, joka vapauttaa Job-sielun viimeisestäkin itsevanhurskaudesta ja ylpeydestä.

Tältä kannalta ymmärrämme Jobin kohtalon. Vanhemmat veljet antavat jollekulle asianomaiselle vallan mennä „pistämään”, ja siten Job joutuu koettelemuksiin.

Ensimmäinen koettelemus, joka kohtaa Jobia, on sen laatuinen, joka helposti kohtaa ihmistä samassa asemassa kuin Job. Jobhan oli kaikin puolin kunnan mies, ei liian ylpeä, päinvastoin nöyrä elämän edessä, vaikkakin hän oli menestynyt maailmassa. Äkkiä tulee kohtalo ja ryöstää häneltä kaiken onnen. Kuolema tempaa Jobilta hänen lapsensa, tulipalo polttaa hänen talonsa ja tavaransa, villipedot vievät hänen karjansa. Ei hänellä ole enää mitään. Ei hänellä ole rikkautta, ei rakkaita lapsia, ei kotia enää. Mitä hän silloin sanoo? Toivokaamme, että moni sanoisi niinkuin Job: Herra antoi ja Herra otti, kiitetty olkoon Herran nimi.

Job voitti kiusauksen. Ei ollut siinä hänen heikko kohtansa. Hän kesti.

Mutta jumalalliset olennot pitivät uuden kokouksen ja Saatana sanoi: Anna minun vielä koetella. Herra lupasi. Saatana pyysi, että saisi tarttua Jobin luihin ja ytimiin, hänen nahkaansa. Herra suostui: Tee se, mutta älä koske hänen henkeensä.

Voimme nähdä edessämme Jobin, nykyaikaisen kunnan ihmisen, joka kadotettuaan kaikki ja kestettyään vielä joutuu uuteen koettelemukseen. Taas häntä pistetään: onko sielusi läpeensä urhoollinen ja kärsivällinen? Job, joka on iloinnut terveydestä pitkin elämäänsä, saa nyt kaamean spitaalitaudin, joka kuivattaa hänen lihansa ja hänen nahkansa, niin että luut tulevat näkyviin. Täynnä paiseita on hänen ruumiinsa. Paiseet syyhyvät yhtämittaa, niin ettei ole rauhaa yöllä eikä päivällä. Job ei saata nukkua. Hän istuu tuhkkaan, ottaa pieniä kivipalasia ja raapii niillä ihoansa. Hän on joutunut täydelliseen helvettiin.

Nyt Job ei enää kestä. Tämä koettelemus on jo liian kova, sillä hän muistaa: minä en ole koskaan tehnyt pahaa, en koskaan harjoittanut vääryyttä. Miksikä Jumala minua näin ahdistaa ja mistä hän minua rankaisee? Miksikä on minulla tällainen kohtalo? Enkö minä aina ole auttanut ja lohduttanut toisia ja ollut hyvä joka paikassa? Miksikä minut saatetaan tämmöiseen häpeään, kurjuuteen ja tuskaan? Parempi olisi, etten minä kurja olisi koskaan syntynyt tähän maailmaan! Pitkissä puheissa Job

kuvaa kurjuuttaan valittaen ja huutaen. Mutta meidän myötätuntomme on Jobin puolella.

Silloin tulevat vanhat ystävät. He ovat kuulleet Jobin suurista onnettomuuksista, hänen korvaamattomista vahingoistaan ja hänen julmasta sairaudestaan, ja he tulevat häntä lohduttamaan. He ovat miehiä ja Job on mies, emmekä me odota, että he menisivät spitaalisen Jobin tukkaa silittämään, mutta me odotamme, että he sanoisivat jonkun lohduttavan sanan. Sen sijaan he alkavat nuhdella Jobia: Kuinka sinä noin valitat? Etkö ymmärrä, että Jumala ei rankaise turhaan? Jumala näin kohtelee ihmistä ainoastaan sentakia, että ihminen on ollut jumalaton jossain suhteessa.

Heidän puheensa ovat pitkiä ja niiden sisältöä voisi pohtia ja tarkastaa, mutta emme tahdo syventyä yksityiskohtiin, kiinnitämme huomiomme vain siihen, että kaikki kolme ystävää yhdellä suulla moittivat Jobia jumalattomuudesta: Sinä et usko Jumalaan, sillä eihän Jumala kosta, jos ei ihminen ole rikkonut. Jumala pitää huolen siitä, että jokaiselle tapahuu oikeus. Ihminen niittää mitä hän on kylvänyt.

Teosofein kesken sanoisimme nykyaikana, että ystävät teroittivat Jobille karman lakia: kova kohtalosi, Job, ei voi olla muuta kuin karmaa.

Mutta Jobin ystävät eivät vetoa jälleensyntymiseen, niinkuin me teosofeina tekisimme. Jos olisi otettu jälleensyntymisoppi huomioon, ehkä Jobkin olisi tyytynyt. Nyt he katsoivat asioita vain yhden elämän valossa, painostaen oikeudenmukaisesti, että jos uskomme Jumalaan, emme saata uskoa vääryyttä tapahtuvan. Tämä on kyllä käytännössä samaa kuin uskoa karmaan. Mutta jälleensyntymisen valossa karma tulee käsitettävämmäksi, koska kärsimyksen alkujuuri on etsittävässä menneiden elämien rikkomuksista. Jobin ystävät eivät siitä puhu — he nähtävästi eivät tunne jälleensyntymistä, — ja Job lykkää kaiken lohdutuksen luotaan. Hän ei siedä nuhdesaarnoja, sillä hän tuntee sisässään, ettei ole koskaan rikkonut elämän lakia vastaan, ja lausuu totuuden pelottomasti ystävilleen: Mitä minä sille voin, etten ole koskaan tehnyt mitään vääryyttä, vaan aina menetellyt oikein? Jumala päinvas-toin ei ole niin hyvä, niin oikeamielinen, niin

rehellinen kuin minä olen kuvitellut! Ystävät kauhistuvat ja tulevat yhä ankarammiksi puheissaan.

Mutta lopuksi ilmestyy neljäs ystävä. Hän suuttuu kolmeen edelliseen ja nuhtelee heitä: Johan te olette puhuneet kylliksi siitä, että Jumala kostaa, kun ihminen on rikkonut. Miksikä te aina sitä toivotatte, ettekö näe, että Job on kärsimyksistä hullu? Sitten tämä neljäs alkaa puhua Jobille: Muista nyt todella, Job, mitä olet oppinut. Tiedäthän sinä sydämessäsi, ettei Jumala ole semmoinen. Mitä Jumalaa liikuttaa, jos me ihmiset olemme pahoja tai hyviä? Luuletko sinä Jumalan siitä niin paljon välittävän, että hän rupeaa toimeenpanemaan mullistuksia maailmassa sentakia, että me ihmiset, jotka olemme pieniä ja vähäpätöisiä, tahdomme tehdä vähän syntiä? Ei Jumala ole semmoinen. Jos Jumala todella itse lähettää meille kärsimyksen, on kärsimys silloin salapukuinen siunaus. Jumala tarkoittaa sillä jotain hyvää. Etkö tätä muista, etkö tätä osaa ajatella? Kun sinä nyt olet tällä tavalla ahdistettu, ajattele, että tuskistasi koituu sinulle jotain arvaamatonta hyvää! Nöyry mielessäsi

lopullisesti. Etkö itse näe, että turhanpäiväisessä ylpeydessäsi nouset Jumalaa vastaan? Etkö ymmärrä, että Jumala odottaa, että sinä kasvaisit viisaudessa?

Näin puhuu Elihu. Job ei vastaa mitään, vaikka Elihu sanoo: kuuntele nyt tarkoin, Job, ja sano vastaan, jos et ymmärrä. Job jää mykkänä miettimään. Hän tuntee tuskissaan unohtaneensa Elihun mainitseman näkökohdan. Ei ollut johtunut hänen mieleensä, että se oli lähetetty hänelle vahvistukseksi ja koettelemukseksi: minä en jaksanut nöyryyä, vaan sitenkin nostin pääni ja huusin elämälle, kuinka hyvä itse olen! Noin Job ajattelee itsekseen, kun hän on kuullut neljänneksen ystävänsä sanat.

Kertomus loppuu siihen, että Herra ilmestyy Jobille. Tämä merkitsee, niinkuin nyt voimme ymmärtää, että Mestari tulee hänen luokseen, Mestari, joka on kuoleman voittanut, joka on elämän Herra. Hän ilmestyy suurenmoisessa majesteetillisuudessaan ja loistossaan Jobin eteen, ja hänkin ensin puhuu Jobille: Sinulla on ollut turhanpäiväisiä epäilyksiä. Turhaan olet napissut ja valittanut. Eikö nimesi jo merkitse, että olet mies, joka ei valita? Miksikä

näin unohdit itsesi? Eikö olemassaolon oikeus ja hyvyys ole kaikkialla? Kuinka sinä et osannut aavistaa, että kun tulin sinun luoksesi tämmöisissä kärsimyksissä, joista sinä syvimmässä itsessäsi tiesit, etteivät ne olleet ulkonaisesti ansaittuja, kuinka et silloin osannut aavistaa, että ne tulivat sinulle koettelemukseksi, jotta näkisit itsesi kaikessa alastomuudessaasi? Miksi et luottanut sisäiseen auttajaasi, joka on sinussa niinkuin kaikissa ja jonka edustajana minä tässä seison? Nyt minä tulin sinun luoksesi ilman valepukua. Joko nyt näet, kuinka asiat ovat?

Job ei osaa mitään sanoa, mutta hänen sielunsa täyttyy ylimaallisella rauhalla, ja äärettömässä nöyryydessään hän katuu, ettei heti kestänyt toista koettelemusta, ja kun hän on katunut, laskee Mestari siunaavan kätensä hänen päänsä päälle. Sairaus häipyä ja Job tulee terveeksi jälleen. Taas hän kulkee jaloillaan ulos maailmaan, olosuhteet hänen ympärillään muuttuvat entisenlaisiksi, hän saavuttaa menestystä uudelleen. Hän saa uudestaan takaisin kaiken, minkä hän on kadottanut. Hän saa uusia lapsia, hän voittaa rikkautensa jälleen.

Mutta nyt Job koko ajan tuntee, että tämä kaikki on ulkonaista: sisässäni minä olen ihminen, joka olen muuttunut. Nyt tiedän, etten tahdo muuta kuin alati ja uskollisesti kulkea Herrani jäljissä, aina muistaen, että Mestari laski siunaavan kätensä minun päälleni ja teki minusta opetuslapsen itselleen. En minä enää keskellä maallista rikkautta ja hyvyyttä saata muuta ajatella kuin että minutkin armahdettiin, minutkin valittiin opetuslapseksi, minutkin johdettiin kulkemaan iankaikkista elämää kohti.

Näin ymmärrän Jobin kirjan.

SISÄLLYS:

Ruusu-Ristin elämäymmärrys:

I. Teosofia	Siv.	7
II. Ruusu-Risti	„	34
III. Salatiede	„	61
IV. Ruusu-Risti	„	84

Jobin kohtalo:

V. Jobin kohtalo	„	111
------------------------	---	-----
